

Το Εγκόλπιο του Προσκόπου

Μέρος 4ο

Απαιτήσεις Αργυρού Τρίφυλλου

Το Εγκόλπιο του Προσκόπου

Μέρος 4ο

Απαιτήσεις Αργυρού Τρίφυλλου

Λευκωσία, 2004

Η έκδοση του Εγκολπίου των Απαιτήσεων
του Αργυρού Τρίφυλλου, αποτελεί ένα ακόμα βήμα
στην απόκτηση γνώσεων για την ολοκλήρωση
των Προσκοπικών γνώσεων και ικανοτήτων.

Το Σώμα Προσκόπων Κύπρου ευχαριστεί
όλους τους Βαθμοφόρους που με την άσκηση
και ανιδιοτελή εθελοντική προσφορά τους,
κτίζουν σήμερα το αύριο.

Copyright © 2004

Σώμα Προσκόπων Κύπρου

ISBN Σειρά 9963-7811-2-8

ISBN Τόμος Ι 9963-7811-9-5

Κυβερνητικό Κτιριακό Συγκρότημα Ζ48, Τ.Θ. 24545,

Τηλ.: 22663587, Fax: 22662729, 1301 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

*Αφιερώνεται στους Εθελοντές Βαθμοφόρους που ετοιμάζουν σήμερα,
τους πολίτες του αύριο*

Περιεχόμενα

Πρόλογος Γενικού Εφόρου	7
Το Αργυρό Τρίφυλλο	
Το Αργυρό Τρίφυλλο	9
Προς τον Θεό και την Πατρίδα	
Η Ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου	11
Ιστορία της Σημαίας	18
Η Δημοκρατία	22
Η Κυπριακή Δημοκρατία	24
Κοινωνία	
Ειρήνη	27
Κοινωνία και Πολιτισμός	29
Πρώτες Βοήθειες	
Α΄ Βοήθειες	33
Προσκοπικές Δεξιότητες	
Προσκοπικές Κατασκευές	34
Μαγείρεμα σε Ανοικτή Φωτιά	38
Πορεία - Ταχύ Οδοιπορικό, Χαρτογράφηση Πορείας	45
Προσφορά	
Δράση Προσφοράς, Κοινωνικής Υπηρεσίας	55

Ενασχόληση, Υγεία και Αθλητισμός

Ερασιτεχνική Ενασχόληση	57
Υγεία	59
Ολυμπισμός - Αθλητισμός	61
Fair Play - Δίκαιο Παιχνίδι - Τίμιο Παιχνίδι	68
Οικολογία	
Υγροβιότοποι της Κύπρου	71
Περιβάλλον και Ενέργεια	80
Ηχορύπανση	85
Φωτορύπανση	88
Παγκόσμια Οικολογία — Είδη προς εξαφάνιση	89

Πρόλογος Γενικού Εφόρου

Το «Εγκόλπιο του Προσκόπου», Μέρος 4ο, Απαιτήσεις Αργυρού Τρίφυλλου, που εκδίδει σήμερα το Σώμα Προσκόπων Κύπρου αποτελεί συνέχιση της προσπάθειάς μας για ολοκλήρωση της Προσκοπικής μας βιβλιογραφίας. Σε αυτό, οι Πρόσκοποί μας μπορούν να αναζητήσουν τις πληροφορίες και τις γνώσεις που απαιτούνται για να παίξουν το Προσκοπικό μας παιχνίδι σωστά και ευχάριστα μέσα από ένα πρόγραμμα δημιουργίας και μάθησης.

Δεν είναι καθόλου εύκολη η συγγραφή ενός βιβλίου και ιδιαίτερα ενός βοηθήματος όπως αυτό από εθελοντές. Γι' αυτό και το Σώμα Προσκόπων Κύπρου, εκφράζει τις θερμές του ευχαριστίες σε όλους τους Βαθμοφόρους του που με την εθελοντική τους προσπάθεια κάνουν πράξη την θεωρία, δίδοντας με τον τρόπο αυτό στους Προσκόπους μας το απαραίτητο βοήθημα για να παίξουν και να χαρούν το Προσκοπικό Παιχνίδι.

Γεώργιος Τσίγκος

Γενικός Έφορος

Το Αργυρό Τρίφυλλο

Το Αργυρό Τρίφυλλο, αποτελεί ένα ακόμη βήμα πιο μπροστά στην προσπάθειά σου για να ολοκληρώσεις τις προσκοπικές σου γνώσεις και ικανότητες ολοκληρώνοντας ταυτόχρονα την προσωπικότητά σου.

Ο καλός πρόσκοπος δεν είναι μόνο ο πρόσκοπος που εμβαθύνει στην προσκοπική τεχνική. Είναι ο πρόσκοπος που μπορεί να ζήσει ταυτόχρονα σύμφωνα με τις προσκοπικές αρχές, την υπόσχεσή μας και το νόμο μας. Η προσκοπική μας υπόσχεση, μας καλεί να κάνουμε το καθήκον μας στο Θεό, στην πατρίδα μας, στο συνάνθρωπο και στον εαυτό μας. Ο νόμος μας αποτελεί ένα ηθικό κώδικα ζωής με τον οποίο, ο κάθε πρόσκοπος καθημερινά, προσπαθεί να βελτιώνει τον εαυτό του παρεмένοντας έτοιμος να προσφέρει τη βοήθειά του όπως και όποτε και σε όποιον τη χρειαστεί, ακολουθώντας ταυτόχρονα το μονοπάτι της αρετής.

Τώρα που πέρασες στην προσπάθεια για την συμπλήρωση των απαιτήσεων για το αργυρό τρίφυλλο, είσαι οπωσδήποτε ένας ώριμος έφηβος που με ευθύνη και σεβασμό στον εαυτό σου, θα ζήσεις νέες ευχάριστες και δημιουργικές στιγμές, παίζοντας το όμορφο Προσκοπικό Παιχνίδι. Φορώντας ήδη στο μανίκι το Χάλκινο Τρίφυλλο, ως ένδειξη αναγνώρισης των μέχρι τώρα προσκοπικών γνώσεων και ικανοτήτων σου, εμπνέεις το σεβασμό των βαθμοφόρων σου και των παλαιότερων προσκόπων της ομάδας σου και αποτελεί παράλληλα παράδειγμα για τους νεότερους. Ως Πρόσκοπος, με αρκετές γνώσεις και ικανότητες μπορείς πλέον να θεωρείς τον εαυτό σου ως ένα χρήσιμο μέλος της κοινωνίας, της παρέας σου, της ομάδας σου και της οικογένειάς σου.

Κράτησε στην προσπάθειά σου για απόκτηση του αργυρού τρίφυλλου ψηλά τις αρχές του προσκοπισμού και νιώσε περήφανος που ανήκεις σ' αυτήν τη μεγάλη προσκοπική οικογένεια.

Η Ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου

Η Εκκλησία της Κύπρου είναι η τρίτη αρχαιότερη Χριστιανική Εκκλησία στον κόσμο μετά τις Εκκλησίες των Ιεροσολύμων και της Αντιοχείας. Η διάδοση και εξάπλωση του Χριστιανισμού στην Κύπρο έγινε από τους Αποστόλους Παύλο και Βαρνάβα το 45 μ.Χ., όταν, αφού έφτασαν στη Σαλαμίνα, προωθήθηκαν στην Πάφο η οποία ήταν και η πρωτεύουσα της Κύπρου που αποτελούσε επαρχία της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Η δραστηριότητα των δύο Αποστόλων είχε ως αποτέλεσμα ο Ανθύπατος Ρωμαίος Διοικητής της Κύπρου Σέργιος Παύλος, να γίνει ο πρώτος Ρωμαίος αξιωματούχος που ασπάστηκε το Χριστιανισμό. Ο Βαρνάβας επανήλθε στην Κύπρο, αφού ήταν Κύπριος, και μαρτύρησε με λιθοβολισμό το 57 μ.Χ. στη Σαλαμίνα. Ο φίλος του, Ευαγγελιστής Μάρκος, τον έθαψε κοντά στη Σαλαμίνα, τοποθετώντας μαζί

και το χειρόγραφο Ευαγγέλιό του.

Οι διωγμοί συνεχίστηκαν στην Κύπρο, μέχρι που αυτή αποτέλεσε τμήμα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Στην Α' Οικουμενική Σύνοδο στη Νίκαια της Βιθυνίας το 325 μ.Χ., όπου μελετήθηκε το θέμα της αίρεσης του Αρείου, την Εκκλησία της Κύπρου αντιπροσώπευσαν οι Επίσκοποι Τριμυθούντος Σπυρίδων και Πάφου Κύριλλος ή Κυριάκος. Στην Οικουμενική αυτή Σύνοδο, ο Άγιος Σπυρίδων με το θαύμα του απέδειξε την Τριαδικότητα του Θεού.

Τον επόμενο χρόνο, το 326 μ.Χ., επισκέπτεται την Κύπρο η Αγία Ελένη, μητέρα του Αυτοκράτορα του Βυζαντίου Μεγάλου Κωνσταντίνου, ύστερα από θαλασσοταραχή. Σύμφωνα με την παράδοση, τα πλοία της άραξαν στην περιοχή Ζυγίου, γι' αυτό και η τοποθεσία πήρε την ονο-

μασία «Βασιλικός». Η Αγία Ελένη ίδρυσε τις Μονές Σταυροβουνίου και Ομόδους στις οποίες άφησε κομμάτι από Τίμιο Ξύλο, το Σταυρό δηλαδή του Μαρτυρίου του Κυρίου, που βρήκε στα Ιεροσόλυμα.

Το 342 μ.Χ. ο Αυτοκράτορας του Βυζαντίου Κωνσταντίος ο Β', ονόμασε τη Σαλαμίνα Κωνσταντία και μετέφερε σε αυτήν την πρωτεύουσα της Κύπρου και την έδρα του Επισκόπου Κύπρου Επιφάνιου (368-403). Ο Επιφάνιος με την ηγετική του μορφή συμπλήρωσε το Χριστιανισμό στην Κύπρο προσπυλίζοντας τους αλλόθρησκους.

Η Εκκλησία της Αντιοχείας σε πολλές περιπτώσεις είχε αμφισβητήσει την ανεξαρτησία της Εκκλησίας της Κύπρου και το ζήτημα λύθηκε στην Γ' Οικουμενική Σύνοδο το 431 μ.Χ. στην Έφεσο κατά την οποία με τον 8ο κανόνα αναγνωρίστηκε το Αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου. Όταν 50 χρόνια αργότερα η Εκκλησία της Αντιοχείας επανέφερε το θέμα, ο Απόστολος Βαρνάβας φανερώθηκε στον ύπνο του Αρχιεπισκόπου της Κύπρου Ανθέμιου και του υπέδειξε το σημείο του τάφου του. Ο Ανθέμιος βρήκε το λείψανο του Αποστόλου Βαρνάβα και το χειρόγραφο Ευαγγέλιο του Ευαγγελιστή

Μάρκου, που τοποθέτησε ο ίδιος ο Μάρκος κατά την ταφή του Βαρνάβα. Ο Ανθέμιος πήγε στην Κωνσταντινούπολη και πρόσφερε το Ευαγγέλιο στον Αυτοκράτορα Ζήνωνα (474-491) και με υπόδειξη του Αυτοκράτορα, η Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης επανέλαβε την απόφαση της Γ' Οικουμενικής Συνόδου για το Αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου. Ο Αυτοκράτορας έδωσε χρήματα για να κτιστεί μεγαλοπρεπής ναός στο όνομα του Αποστόλου Βαρνάβα (τα ερείπιά του σώζονται μέχρι σήμερα) και παραχώρησε τρία αυτοκρατορικά προνόμια στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου:

Να υπογράφει με κιννάβαρι (κόκκινο μελάνι), να φορεί κατά τις τελετές πορφυρό μανδύα και να κρατεί αυτοκρατορικό σκήπτρο. Με τον τρόπο αυτό, διευθετήθηκε οριστικά το Αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου.

Στην περίοδο από τον 7ο μέχρι τον 9ο αιώνα, η Κύπρος αντιμετώπισε τρομερές επιδρομές Αράβων. Ο Αυτοκράτορας Ιουστινιανός ο Β', που αδυνατούσε να προσφέρει βοήθεια στην Κύπρο, συμβούλεψε τον Αρχι-

επίσκοπο Κύπρου Ιωάννη, να μεταφέρει το ποίμνιό του σε μια περιοχή στον Ελλήσποντο, κοντά στην Κύζικο, που

ονομάστηκε Νέα Ιουστινιανή. Όλα τα pronόμια της Εκκλησίας της Κύπρου μεταφέρθηκαν στη Νέα Ιουστινιανή με την απόφαση του 39ου κανόνα της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου. Οι Κύπριοι επανήλθαν στην Κύπρο στα χρόνια του Αυτοκράτορα Τιβέριου του Γ' που απάλλαξε τη χώρα από τους Άραβες. Με την επιστροφή του στην Κύπρο, ο Αρχιεπίσκοπος διατήρησε τον τίτλο του «Νέας Ιουστινιανής και Πάσης Κύπρου», που διατηρείται μέχρι σήμερα.

Την εποχή που ακολούθησε, ιδρύθηκαν στην Κύπρο πολλά μοναστήρια, όπως του Αποστόλου Βαρνάβα στη Σαλαμίνα, του Αγίου Νικολάου στο Ακρωτήρι και του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου στον Κουτσοβέντη. Τα τρία μοναστήρια που ιδρύθηκαν την εποχή αυτήν, του Κύκκου, του Μαχαιρά και του Αγίου Νεοφύτου, ονομάζονται Βασιλικές και Σταυροπηγιακές Μονές, γιατί

είναι αυτοκρατορικά κτίσματα και υπάγονται

πνευματικά στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου και όχι στον Επίσκοπο της περιοχής τους.

Στην περίοδο των Σταυροφοριών, η Εκκλησία της Κύπρου επηρεάστηκε σημαντικά από τους Σταυροφόρους. Όταν ο Βασιλιάς της Αγγλίας Ριχάρδος Α' ο Λεοντόκαρδος κατέλαβε την Κύπρο και στη συνέχεια την πώλησε στο τάγμα των Ναϊτών το 1191 μ.Χ., αυτοί επέβαλαν τρομοκρατία, γεγονός που οδήγησε τους Κυπρίους σε επανάσταση εναντίον τους. Οι Ναΐτες πώλησαν στη συνέχεια την Κύπρο στον έκπτωτο Βασιλιά της Ιερουσαλήμ Γουΐδωνα Α' Λουζινιάν, ο οποίος το 1192 αυτοανακηρύχτηκε Βασιλιάς της Κύπρου, αρχίζοντας έτσι τη μακρά περίοδο της Φραγκοκρατίας στην Κύπρο.

Στην περίοδο της Φραγκοκρατίας, η Ορθόδοξη εκκλησία της Κύπρου δέχτηκε σημαντικούς διωγμούς από τους Λουζινιανούς (1192-1489) και τους Ενετούς

που ακολούθησαν (1489-1571). Οι Ορθόδοξες Επισκοπές της Κύπρου μειώθηκαν από δεκατέσσερις σε τέσσερις — της Λευκωσίας, της Λεμεσού, της Αμμοχώστου και της Πάφου — ενώ ταυτόχρονα οι Επίσκοποι αναγκάστηκαν να μετοικήσουν ο Επίσκοπος Λευκωσίας και Αρχιεπίσκοπος Κύπρου στους Σόλους, ο Λεμεσού στα Λεύκαρα, ο Αμμοχώστου στο Ριζοκάρπασο και ο Πάφου στη Νέα Αρσινόη (Πόλη Χρυσοχούς). Οι Μοναχοί και οι Κληρικοί διώχτηκαν, όπως συνέβη με τους Μοναχούς της Καντάρας, οι οποίοι αφού φυλακίστηκαν για τρία χρόνια, δεν υπέκυψαν στους εκβιασμούς για να απαρνηθούν την Ορθόδοξη Θρησκεία και στο τέλος κάπκαν ζωντανοί.

Στην περίοδο αυτή υπήρξαν μερικές περιπτώσεις όπου οι διωγμοί εναντίον των Ορθοδόξων είχαν μετριαστεί, όπως για παράδειγμα το 1442 όταν ο Βασιλιάς της Κύπρου Ιωάννης ο Β' νυμφεύτηκε την Ελένη Παλαιολόγου, κόρη του Δεσπότη του Μοριά και Δούκα της Σπάρτης Θεόδωρου Β' Παλαιολόγου. Τόσο η ίδια όσο και η κόρη της Βασίλισσα Καρλόττα υποστήριξαν με θάρρος τα δίκαια της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Κύπρου.

Το 1489, με την κατάληψη της Κύπρου από τους Ενετούς, η κατάσταση χειροτέρεψε και το 1521, ο Πάπας Λέων Ι' με σχετική «Βούλα», που εξέδωσε, επέβαλλε και στην Κύπρο τις «ενωτικές αποφάσεις» της Συνόδου της Φλωρεντίας του 1439, τις οποίες οι Ορθόδοξοι Κύπριοι δεν είχαν δεχτεί μέχρι τότε.

Όταν το 1571 ολοκληρώνεται η κατάληψη της Κύπρου από τους Οθωμανούς με την πτώση της πόλης της Αμμοχώστου, οι Οθωμανοί αποκαθιστούν την Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου, όμως η ζωή των Κυπρίων γίνεται αβάστακτη, αφού αναγκάζονται να καταβάλλουν υψηλούς φόρους στους Οθωμανούς. Η Εκκλησία της Κύπρου αναλαμβάνει την περίοδο αυτή την προστασία της ζωής, της τιμής και της περιουσίας των Ορθοδόξων. Ο Αρχιεπίσκοπος αναγνωρίζεται ως ο ηγέτης

των Ελλήνων Ορθοδόξων από την Υψηλή Πύλη, οδηγώντας έτσι στη δημιουργία του εθναρχικού ρόλου του Αρχιεπισκόπου. Η αρχή έγινε με τον Αρχιεπίσκοπο Νικηφόρο το 1660 στον οποίο απευθύνονταν και οι Τούρκοι για ζητήματα πολιτικά και διοικητικά, καθώς επίσης και για είσπραξη των φόρων.

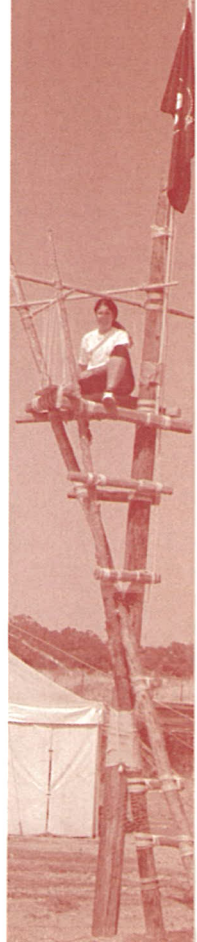
Στην περίοδο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, πολλοί Αρχιεπίσκοποι ανέπτυξαν αξιόλογο εθνικό, κοινωνικό και πολιτιστικό έργο, πέρα από το καθαρά θρησκευτικό τους έργο. Ο Αρχιεπίσκοπος Νικηφόρος θεμελίωσε το 1662 τον Καθεδρικό Ναό του Ιωάννη του Θεολόγου, ενώ το 1720, ο Αρχιεπί-

σκοπος Σιλβέστρος ανακαίνισε το οίκημα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής, που σώζεται μέχρι και σήμερα ως η παλιά Αρχιεπισκοπή δίπλα στο Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο. Ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός θεώρησε σημαντικό να ενισχύσει την παιδεία, γι' αυτό και ίδρυσε στη Λευκωσία Ελληνική Σχολή, την οποία εγκαινίασε την 1η Ιανουαρίου

1812, η οποία έκλεισε με τα γεγονότα του 1821 και επαναστάθηκε το 1830 από τον Αρχιεπίσκοπο Πανάρετο. Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ο Α', αναδιοργάνωσε τη σχολή και πρωτοστάτησε στην ίδρυση του πρώτου Παρθεναγωγείου το 1857 στη Λευκωσία. Το 1893, ο Αρχιεπίσκοπος Σωφρόνιος ο Γ', ίδρυσε το Παγκύπριο Γυμνάσιο ως ισότιμο με εκείνα της Ελλάδας.

Οι εθνικοί αγώνες όλων των Αρχιεπισκόπων, αποσκοπούσαν στην απελευθέρωση των σκλαβωμένων Ελλήνων και στην προσωρινή άμβλυνση των μαρτυριών των Ελλήνων της Κύπρου από τους βαριούς φόρους, που επέβαλλε η Υψηλή Πύλη. Κορύφωση του μαρτυρίου υπήρξε η θυσία το 1821

του Αρχιεπισκόπου Κυπριανού, των Μητροπολιτών Πάφου Χρυσάνθου, Κυρηνεΐας Λευρεντίου και Κιτίου Μελετίου μαζί με 486 άλλους προκρίτους και κληρικούς, με την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης στο Μοριά και τη συμμετοχή της Κύπρου σε αυτήν. Ο Αρχιεπίσκοπος Πανάρετος (1827-1840) έστειλε στον Κυβερνήτη της Ελλάδας,

Ιωάννη Καποδίστρια, έκκληση για συμπερίληψη της Κύπρου στα ελληνικά όρια που διαμορφώνονταν όπως καθορίζονταν την εποχή εκείνη, ο Καποδίστριας όμως δεν ανταποκρίθηκε θετικά.

Στις 12 Ιουλίου 1878 η Κύπρος πέρασε στη Βρετανική κυριαρχία. Παρ' όλο που σε πολλές περιπτώσεις οι Βρετανοί προσπάθησαν να αναμειχτούν στα εσωτερικά της Εκκλησίας της Κύπρου, οι Αρχιεπίσκοποι με διπλωματικό τρόπο κατάφεραν να αντιμετωπίσουν την επιρροή τους. Το 1914, με Αρχιεπίσκοπο τον Κύριλλο το Β' συντάχθηκε ο πρώτος Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας της Κύπρου. Το 1929, συντάχθηκε νέος Καταστατικός Χάρτης που δεν εφαρμόστηκε για πολιτικούς κυρίως λόγους. Μετά τα Οκτωβριανά γεγονότα του 1931, η Εκκλησία της Κύπρου παρέμεινε χωρίς Σύνοδο, με την απέλαση των Μητροπολιτών Κυρηνείας και Κιτίου και το θάνατο του Αρχιεπισκόπου το 1937. Το Νοέμβριο του 1937, η αποικιοκρατική κυβέρνηση της Κύπρου, θέσπισε τρεις αντικατα-

στατικούς κανόνες για την εκλογή Αρχιεπισκόπου με τους οποίους η ελεύθερη και ανεξάρτητη εκλογή ήταν αδύνατη.

Ο Μακάριος Β', που εκλέχτηκε Αρχιεπίσκοπος το 1947, ίδρυσε το 1949 την Ιερατική Σχολή «Απόστολος Βαρνάβας», η οποία βρίσκεται και λειτουργεί μέχρι και σήμερα στην Έγκωμη στη Λευκωσία. Το 1950, το διαδέχτηκε στο θρόνο της Εκκλησίας της Κύπρου μια από τις πιο λαμπρές, αν όχι και η λαμπρότερη προσωπικότητα της Κύπρου, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ'. Ο Μακάριος Γ' έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στη στήριξη (οικονομική και πνευματική) του κλήρου και σύστησε το Γραφείο Θρησκευτικής Διαφώτισης, ενώ παράλληλα εργάστηκε για την απελευθέρωση της Κύπρου με κάθε ειρηνικό μέσο. Το 1955 ανέλαβε την πολιτική ηγεσία του ένοπλου απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ, που άρ-

χισε με στρατιωτικό αρχηγό τον τότε Αντισυνταγματάρχη Γεώργιο Γρίβα. Στις 9 Μαρτίου 1956, εξορίστηκε μαζί με το

Μητροπολίτη Κυρηνεάς Κυπριανό και το Γραμματέα της Ιεράς Μητροπόλεως Κυρηνεάς Πολύκαρπο Ιωαννίδη στις Σεΐχeles. Επέστρεψαν στην Κύπρο το 1959 με την υπογραφή των συμφωνιών Ζυρίχης — Λονδίνου και την εγκαθίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος εκλέχτηκε παράλληλα και πρώτος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, το 1960.

Ο Μακάριος ως ηγετική μορφή, προέβαλε τόσο ως πολιτικός όσο και ως ιεράρχης σθεναρή αντίσταση εναντίον της στρατιωτικής δικτατορίας που επιβλήθηκε στην Ελλάδα. Η Χούντα χρησιμοποιώντας τους τρεις Μητροπολίτες, στις 7 Μαρτίου 1972, «καθαίρεσαν» τον Αρχιεπίσκοπο, γεγονός που κρίθηκε αντικανονικό, παράνομο, άκυρο, ανυπόστατο, ανύπαρκτο και ανενέργητο από Μείζονα Σύνοδο, που συγκλήθηκε με τη συμμετοχή των Πατριαρχείων Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων. Όταν η κίνηση αυτή της Χούντας δεν απέδωσε, διοργάνωσε εναντίον του Μακαρίου στις 15 Ιουλίου 1974 στρατιωτικό πραξικόπημα. Ο Μακάριος διασώθηκε και μέσω των Βρετανικών Βάσεων στο Ακρωτήριο, κατέφυγε στο Λονδίνο και από εκεί στη Νέα Υόρκη, στην έδρα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Αμέσως μετά ακολούθησε η τουρκική εισβολή στις 20 Ιουλίου 1974, που προκάλεσε και την πτώση της δικτατορίας στην Ελλάδα, όπου στις 23 Ιουλίου 1974, ορκίστηκε δημοκρατική Κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή.

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος επέστρεψε στην Κύπρο στις 7 Δεκεμβρίου 1974, μετά από επίμονη απαίτηση του κυπριακού λαού, δεν άντεξε όμως το βάρος της συμφοράς της εισβολής και της κατοχής και πέθανε στις 3 Αυγούστου 1977. Τάφηκε στις 8 Αυγούστου στο Θρονί της Παναγίας στην Ιερά Μονή Κύκκου, απ' όπου και ξεκίνησε ως Μοναχός.

Τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ', διαδέχτηκε στον αρχιεπισκοπικό θρόνο στις 13 Νοεμβρίου 1977 ο Μητροπολίτης Πάφου Χρυσόστομος, ενώ το 1979 συντάχτηκε νέος Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας της Κύπρου. Σήμερα, διοικητικά η Εκκλησία της Κύπρου διαιρείται σε έξι Περιφέρειες: την Αρχιεπισκοπική και πέντε Μητροπολιτικές: Πάφου, Κιτίου, Κυρηνεάς, Λεμεσού και Μόρφου.

Εκτός από την Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία, λειτουργούν στην Κύπρο και άλλες Εκκλησίες και Θρησκευτικά δόγματα, με την δική τους ιστορία και παράδοση.

Ιστορία της Σημαίας

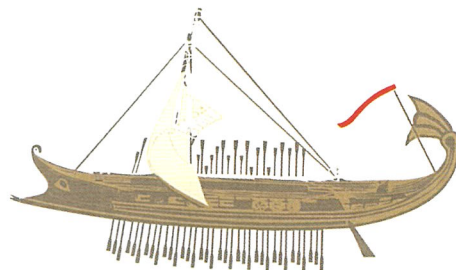
*Ασπίδα του Έλληνα οπλίτη
(6ος αι. π.Χ. - Μουσείο
Εδιμβούργου).*

*Σημαία των Μακεδονικών
Συνταγμάτων την εποχή
του Μ. Αλέξανδρου.*

Η σημαία σήμερα αποτελεί το σύμβολο του κάθε κράτους, του έθνους, της κοινότητας, ενός σωματείου κι ενός οργανωμένου συνόλου. Για να καταλήξουμε όμως στις σημερινές σημαίες και τη χρήση τους, περάσαμε ως ανθρωπότητα, μέσα από μια ιστορική ανάπτυξη της σημαίας. Στα αρχαία χρόνια, αντί για σημαίες χρησιμοποιούνται σύμβολα, παρόμοια με τα ειδωλολατρικά σύμβολα, τα οποία τοποθετούνταν πάνω σε ιστούς που καρφώνονταν στο έδαφος. Οι βασιλιάδες στην αρχαιότητα, διατηρούσαν τα δικά τους σύμβολα, τα οποία απεικονίζονταν συνήθως στις ασπίδες που κρατούσαν τόσο οι ίδιοι όσο και οι αξιωματικοί και οι οπλίτες τους. Οι πρώτοι Έλληνες, που αναφέρεται να έχουν χρησιμοποιήσει σημαίες, ήταν οι Αθηναίοι οι οποίοι αναρτούσαν στις πολεμικές τριήρεις κόκκινο επισείοντα για να σημάνουν την έναρξη της ναυμαχίας.

Στη συνέχεια, αναφέρεται ο Μέγας Αλέξανδρος να έχει δημιουργήσει τη σημαία της αυτοκρατορίας του, την οποία χρησιμοποιούσε ως σύμβολο δύναμης και ισχύος. Οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν τις δικές τους σημαίες, μέχρι που ο Μέγας Κωνσταντίνος χρησιμοποίησε τη δική του σημαία, με το μονόγραμμα του Χριστού, υποδηλώνοντας πίστη στην Ανατολική Αυτοκρατορία με τη μεταφορά της πρωτεύουσας της Αυτοκρατορίας στην

*Αθηναϊκή τριήρης, εποχή Κίμωνας, με διπλή
διακριτική υφασμάτινη ταινία στη πρύμνη
(ομοίωμα, Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδας).*

Σημαία του Στρατού και του Στόλου επί Μεγάλου Κωνσταντίνου. Τα Σύμβολα του Χριστιανισμού χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά και έχουν αντικαταστήσει το Ρωμαϊκό Αετό.

Η σημαία του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου ή Σημαία της Αυτοκρατορίας. Περιλαμβάνει όλα τα σύμβολα της Αυτοκρατορίας.

Η πρώτη επίσημη σημαία Ελεύθερης Ελληνικής Πολιτείας μετά το 1453 καθιερώθηκε το 1800 με βάση τη Συνθήκη με την οποία τα νησιά του Ιονίου αποτέλεσαν Ελεύθερη Ανεξάρτητη Πολιτεία.

Κωνσταντινούπολη. Από τότε, τόσο οι Βυζαντινοί όσο και οι υπόδουλοι Έλληνες, χρησιμοποίησαν διάφορα σύμβολα σε σημαίες (αργότερα στην εποχή της τουρκοκρατίας ονομάστηκαν μπαϊράκια από την τουρκική λέξη μπαϊράκ που σημαίνει σημαία).

Στην εποχή της επανάστασης, οι διάφοροι οπλαρχηγοί είχαν τη δική τους σημαία, την οποία ύψωναν στις μάχες. Εξελικτικά έχουμε φτάσει λοιπόν στα σημερινά μας σύμβολα, μερικά από τα οποία εικονίζονται και εδώ.

Στις απαιτήσεις του Αρχαρίου Προσκόπου, συμπεριλαμβάνονται όλες εκείνες οι γνώσεις που ένας καλός Πρόσκοπος θα πρέπει να κατέχει για τα εθνικά και τα κρατικά μας σύμβολα και τις τιμές που πρέπει να αποδίδει σε αυτά.

Το λάβαρο της Αγίας Λάβρας που υψώθηκε στις 21 Μαρτίου 1821 με την έναρξη της Επανάστασης από τον Παλαιών Πατρών Γερμανό.

Η σημαία του Παπαφλέσσα
φτιαγμένη από το ράσο του
και τις λόξεις της
φρουστανέλλας
ενός συμπολεμιστή του.

Η σημαία
των Κολοκοτρωναίων.
Την ίδια σημαία ύψωσαν
οι Κύπριοι Αγωνιστές υπό
το Χατζηγεώργιο (Εθνικό
Ιστορικό Μουσείο Ελλάδος).

Η σημαία
του Ανδρέα Μιαούλη.

Η σημαία
των Συνταγμάτων Πεζικού
με τον Άγιο Γεώργιο
καθιερώθηκε το 1864
και χρησιμοποιείται
μέχρι σήμερα.

Η σημαία από το
ολοκαύτωμα Αρκαδίου
το 1866. Τη διέσωσε
η Χαρίκλεια Δασκαλάκη.
Κ.Ε. = Κρήτη Ένωση,
Ε.Θ. = Ελευθερία ή Θάνατος

Σημαία των Ελλήνων
της Βορείου Ηπείρου.
Υψώθηκε το 1914
όταν η Β. Ήπειρος
ανακηρύχτηκε
Αυτόνομη Πολιτεία.

Η σημαία
των Ελλήνων του Πόντου
με τον Μονοκέφαλο Αετό
των Μεγαλοκομνηνών.

Η σημαία της Μακεδονίας,
που καθιερώθηκε
ανεπίσημα
για να υποδηλώνει την
ελληνικότητα
της Μακεδονίας.

*Η σημαία της
Κυπριακής Δημοκρατίας
υψώθηκε για πρώτη φορά
στις 16 Αυγούστου 1960
με την ανακήρυξη
της Κυπριακής
Δημοκρατίας.*

*Η εθνική σημαία
των Ελλήνων και
σημαία του Ελληνικού
Κράτους, όπως
καθιερώθηκε από τη
Βουλή των Ελλήνων
μετά τη μεταπολίτευση
το 1974.*

*Λεπτομέρειες για την Εθνική και την Κρατική μας σημαία,
θα βρείτε στο Εγκόλπιο του Προσκόπου Μέρος Ι΄, Απαιτήσεις Αρχαρίου Προσκόπου.*

Η Σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Από την 1η Μαΐου 2004, μια νέα Σημαία έχει μπει στη ζωή μας. Η Σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι το σύμβολο της Ευρώπης των 25 κρατών μελών. Ο κύκλος των χρυσών αστεριών, εκφράζει την αλληλεγγύη και την αρμονία μεταξύ των κρατών της Ευρώπης. Τα δώδεκα αστέρια δεν αντιπροσωπεύουν αριθμητικά τα κράτη μέλη. Ο αριθμός δώδεκα συμβολίζει παραδοσιακά την τελειότητα, την πληρότητα και την ενότητα.

Η ιστορία της Σημαίας ξεκίνησε το 1956 από το Συμβούλιο της Ευρώπης, που αναζητούσε ένα σύμβολο να το αντιπροσωπεύει. Υιοθέτησε το σύμβολο αυτό, ακριβώς για να εκφράζεται μέσω του η πληρότητα, η αρμονία και η ενότητα. Το 1983

η σημαία υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το 1985 από όλους τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως επίσημο έμβλημα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπως ονομαζόταν τότε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Από το 1986, αυτή η σημαία, αποτελεί το σύμβολο όλων των Ευρωπαϊκών Οργάνων.

Η Δημοκρατία

Η Δημοκρατία αποτελεί μια από τις βασικές εκφράσεις της σύγχρονης ζωής. Παρόλο που οι ρίζες της Δημοκρατίας βρίσκονται στον αρχαίο ελληνικό κόσμο και ειδικότερα στο πολίτευμα της Αρχαίας Αθήνας, οι δημοκρατικές αρχές και η έκφρασή τους, έχουν περάσει μέσα από διάφορα συστήματα και πολιτισμούς από τότε, για να καταλήξουν στη σημερινή της μορφή.

Μέσα σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα, υπάρχει ο σεβασμός του κάθε μέλους της Δημοκρατίας, του πολίτη δηλαδή. Όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες και αναγνωρίζουν τις ικανότητες των άλλων μέσα από μια διαδικασία αμοιβαίου σεβασμού.

Μέσα από τις δημοκρατικές διαδικασίες, την ψηφοφορία δηλαδή, εκλέγονται οι αντιπρόσωποι του λαού, τόσο στην εκτελεστική εξουσία (ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας) όσο και στη νομοθετική εξουσία (οι Βουλευτές).

Όλοι αυτοί οι αξιωματούχοι έχουν την υποχρέωση να υπηρετούν τα συμφέροντα και την ευημερία των πολιτών στους οποίους είναι υπόλογοι. Αν ένας αξιωματούχος στη διάρκεια της θητείας του δεν κριθεί ικανός για τη θέση που έχει εκλεγεί, με τη λήξη της θητείας του οι πολίτες θα κρίνουν το έργο του με την ψήφο τους. Αν ο ίδιος το επιθυμεί και επαναδιεκδικήσει το αξίωμά του και κριθεί ικανός και άξιος από τους πολίτες θα επανεκλεγεί, διαφορετικά το εκλογικό σώμα (οι ψηφοφόροι δηλαδή) θα τον καταψηφίσουν.

Μέσα από τη Δημοκρατία, δεν πηγάζουν μόνο τα δικαιώματα του πολίτη, αλλά

και οι υποχρεώσεις του. Κάθε πολίτης, μέσα στα πλαίσια των δικών του οικονομικών δυνατοτήτων, με βάση νομοθετήματα που εγκρίνει η νομοθετική εξουσία (η Βουλή), συνεισφέρει οικονομικά στη στήριξη της Δημοκρα-

τίας με τη φορολογία, που καλείται να πληρώσει. Πρόσθετα, κάθε πολίτης είναι υποχρεωμένος να υπακούει στους νόμους και τους κανονισμούς, οι οποίοι υπάρχουν και ρυθμίζουν τη Δημοκρατία. Η στρατιωτική θητεία για τους άντρες και η πολιτική άμυνα για τις γυναίκες είναι δημοκρατική υποχρέωση του κάθε πολίτη για τη διαφύλαξη του κράτους και του ίδιου του δημοκρατικού πολιτεύματος της χώρας.

Οι νόμοι, που θεσπίζονται μέσα στο δημοκρατικό πολίτευμα, δεν έχουν ως στόχο τους τον περιορισμό του πολίτη, αλλά αντίθετα τη ρύθμιση της ελευθερίας του πολίτη. Αν οι πολίτες δε σέβονται και δεν υπακούουν τους νόμους της χώρας και του πολιτεύματος, τότε η δημο-

κρατία μετατρέπεται σε αναρχία και ακριβώς στην περίπτωση αυτήν είναι που ουσιαστικά θα μειωθεί η ελευθερία και τα δικαιώματα του πολίτη.

Ως Πρόσκοπος, θα πρέπει να σέβεσαι τις αρχές της Δημοκρατίας, να υπερασπίζεσαι το δημοκρατικό καθεστώς της χώρας και να είσαι παράδειγμα δημοκρατικού πολίτη. Να σέβεσαι τον εαυτό σου και

τους άλλους, να υπακούεις και να τηρείς στους νόμους που έχουν θεσπιστεί μέσα από τις δημοκρατικές διαδικασίες, να τηρείς τις υποχρεώσεις σου και να διεκδικείς τα δικαιώματά σου που πηγάζουν μέσα από το δημοκρατικό πολίτευμα της χώρας και τους νόμους της.

Η Κυπριακή Δημοκρατία

Η Κυπριακή Δημοκρατία εγκαθιδρύθηκε στις 16 Αυγούστου 1960, με πρώτο Πρόεδρο τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ' και πρώτο αντιπρόεδρο το Δρα Φαζίλ Κουτσούκ. Η Κυπριακή Δημοκρατία ήταν το αποτέλεσμα των συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου μεταξύ της Βρετανίας, της Ελλάδας και της Τουρκίας, μετά την ένοπλη εξέγερση των Κυπρίων με τον αγώνα της ΕΟΚΑ (1955-1959) και τη διεκδίκηση αυτοδιάθεσης. Το Σύνταγμα που παραχωρήθηκε στην Κύπρο, προέβλεπε τη δημιουργία μιας Προεδρικής Δημοκρατίας με πρόεδρο Ελληνοκύπριο και αντιπρόεδρο Τουρκοκύπριο και Υπουργικό Συμβούλιο από εννέα υπουργούς, έξι Ελληνοκύπριους και τρεις Τουρκοκύπριους. Σε όλα τα πολιτειακά αξιώματα, όπου ο προϊστάμενος είναι Ελληνοκύπριος ο δεύτερος στην τάξη είναι Τουρκοκύπριος και το αντίθετο.

Η νομοθετική εξουσία ασκείται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων που αποτελείται από 50 Βουλευτές, 35 Ελληνοκύπριους και 15 Τουρκοκύπριους. Επιπρόσθετα, τα εσωτερικά θέματα των δύο Κοινοτήτων της Κύπρου, είχαν τη δικαιοδοσία να ρυθμίζουν οι δύο αντίστοιχες Κοινοτικές Συνελεύσεις, η Ελληνοκυπριακή και η Τουρκοκυπριακή.

Η Κύπρος διαιρέθηκε διοικητικά σε οκτώ περιοχές, τις έξι Επαρχιακές Διοικήσεις (Λευκωσίας, Λεμεσού, Αμμοχώστου, Λάρνακας, Πάφου και Κερύνειας) και τις δύο περιοχές των κυρίαρχων Βρετανικών Βάσεων (της Ανατολικής Επισταθμίας στη Δεκέλεια και τον Άγιο Νικόλαο Αμμοχώστου, και της Δυτικής Επισταθμίας στο Ακρωτήριο και την Επισκοπή).

Το Σύνταγμα που παραχωρήθηκε, παρουσίαζε σημαντικές λειτουργικές αδυναμίες, γι' αυτό και ο Πρόεδρος Μακάριος πρότεινε το 1963 τροποποιήσεις που αποτελούνταν από 13 σημεία, τα οποία αποσκοπούσαν στη βελτίωση του τρόπου λειτουργίας του κράτους. Η Τουρκοκυπριακή πλευρά, η οποία με την υποκίνηση της Άγκυρας ανέμενε την αφορμή να προχωρήσει σε αποσχιστικές από το νεοσύστατο κράτος ενέργειες, πήρε αυτό ως αφορμή και ξεκίνησε μια ένοπλη εξέγερση εναντίον του κράτους και των Ελληνοκυπρίων ανήμερα των Χριστουγέννων του 1963. Οι υπουργοί και οι Βουλευτές της Τουρκοκυπριακής κοινότητας αποχώρησαν από την Κυβέρνηση και τη Βουλή των Αντιπροσώπων, ενώ το καλοκαίρι του 1964, βομβαρ-

δίστηκε από τουρκικά αεροπλάνα η περιοχή της Τηλλυρίας, όπου κήκαν ολόκληρα χωριά και σκοτώθηκαν πολλοί άμαχοι αλλά και εθελοντές Εθνοφρουροί.

Οι θέσεις των Τουρκοκυπρίων Βουλευτών παρέμειναν κενές στη Βουλή των Αντιπροσώπων, ενώ για τη συνέχιση της λειτουργίας του κράτους, τις θέσεις των Τουρκοκυπρίων υπουργών συμπλήρωσαν Ελληνοκύπριοι. Αμέσως μετά, άρχισαν συνομιλίες για διευθέτηση του ζητήματος, ενώ αρκετοί Τουρκοκύπριοι δημιούργησαν θύλακες, στους οποίους δεν επέτρεπαν την παρουσία Ελληνοκυπρίων. Την εύθραυστη ειρήνη παρακολουθούσαν στρατεύματα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, που στάθμευσαν για το σκοπό αυτό στην Κύπρο.

Η δημοκρατική Κυβέρνηση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου, βρήκε από το 1967 και μετά αντίδραση από το στρατιωτικό καθεστώς, που με πραξικόπημα και εντελώς αντιδημοκρατικά κατέλαβε την εξουσία στην Ελλά-

δα. Εναντίον του Μακαρίου άρχισαν να δημιουργούνται παραστρατιωτικές ομάδες, που υποκινούνταν από Έλληνες Αξιωματικούς της Εθνικής Φρουράς, που βρίσκονταν στην Κύπρο για να προστατεύσουν το νησί από τους Τούρκους και να ηγηθούν της Εθνικής Φρουράς. Αυτή η διχόνοια που δημιουργήθηκε μεταξύ των Ελλήνων,

έσπρωξε την κατάσταση στα άκρα και με πραξικόπημα εναντίον του Μακαρίου, δόθηκε η ευκαιρία στην Τουρκία να εισβάλει στις 20 Ιουλίου 1974 στην Κύπρο, καταλαμβάνοντας με το στρατό της το βόρειο τμήμα. Σ' αυτόν το χώρο μεταφέρθηκαν οι Τουρκοκύπριοι, που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν και αυτοί τα σπίτια και τις περιου-

σίες τους που είχαν στο ελεύθερο μέρος της Κύπρου.

Από τότε οι δύο κοινότητες ζουν χωρισμένες, η μια από τη μια και η άλλη από την άλλη, ενώ ο τουρκικός στρατός, με τη δύναμη των όπλων εμποδίζει την επαφή μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων.

*Η Βουλή των Αντιπροσώπων
Το «σπίτι» της Δημοκρατίας*

Η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας εξακολουθεί να αναγνωρίζεται διεθνώς, ως η μοναδική νόμιμη Κυβέρνηση της Κύπρου και να αντιπροσωπεύει το κυπριακό κράτος σε όλα τα διεθνή βήματα και οργανισμούς, ενώ διατηρεί διπλωματικές σχέσεις με τις περισσότερες χώρες του κόσμου. Η νομοθετική εξουσία ασκείται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, στην οποία οι βουλευτικές έδρες των ελληνοκυπρίων βουλευτών αυξήθηκαν στις 56 για να μπορεί έτσι η Βουλή να λειτουργεί και να υπάρχει ικανοποιητικός αριθμός βουλευτών να ασκεί το Κοινοβουλευτικό έργο. Κατ' αναλογία έχουν αυξηθεί και οι έδρες των Τουρκοκυπρίων βουλευτών οι οποίες όμως με τη θέληση και την επιλογή των ίδιων των Τουρκοκυπρίων, παραμένουν κενές.

Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου της Ευρώπης ενώ με σχετική αίτηση που είχε υποβάλει, από την 1η Μαΐου 2004 είναι πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πρόσκοποι Δημοκρατίας 2003

Ειρήνη

Η λέξη «ειρήνη» είναι μια λέξη με ιδιαίτερο νόημα για όλους τους ανθρώπους. Δεν είναι δυνατό να υπάρξει ευημερία και ανάπτυξη σε οποιαδήποτε γωνιά της γης, αν δεν υπάρχει ειρήνη και αλληλοκατανόηση.

Η ειρήνη ως έννοια, αρχίζει από την καθημερινή μας ζωή. Η ειρηνική συμβίωση με το γείτονά μας, το συμμαθητή μας στο σχολείο και το συνάδελφό μας (για τους μεγαλύτερους) στο χώρο της εργασίας αποτελούν τη βάση απ' όπου ο άνθρωπος ως άτομο εκφράζει τη θέλησή του για αρμονική και ήσυχη, ειρηνική δηλαδή ζωή. Ως Πρόσκοποι, που έχουμε ως στόχο και σκοπό μας την ειρήνη, είναι ουσιαστική υποχρέωσή μας να ζούμε ειρηνικά, ιδιαίτερα σε προσωπικό επίπεδο. Η ειρήνη βασίζεται στον αυτοσεβασμό και στην κατανόηση και την αποδοχή των άλλων. Οποιαδήποτε και αν είναι η καταγωγή του γείτονα, του συμμαθητή και του συνανθρώπου μας, οποιαδήποτε και αν είναι η θρησκεία του, οποιοδήποτε και αν είναι το χρώμα του δέρματός του, οποιαδήποτε και αν είναι η μόρφωσή του ή το επάγγελμά του, έχουμε υποχρέωση να τον αποδεχτούμε ως άνθρωπο και να του δείξουμε τον απαραίτητο σεβασμό και αν απαιτείται κατανόηση.

Όλοι οι άνθρωποι που ζουν σε μια πόλη ή ένα χωριό, αποτελούν την τοπική κοινότητα η οποία ευημερεί αν όλοι ζουν μέσα σε περιβάλλον ειρήνης, φιλίας και συνεργασίας. Με τον ίδιο τρόπο, ζουν μαζί και οι κοινότητες που αποτελούν μια χώρα και που βρίσκονται μέσα σε γεωγραφικά σύνορα. Η συνεργασία μεταξύ των κοινοτήτων και των ατόμων που τις αποτελούν, η αμοιβαιότητα του σεβασμού ακόμη και σε στιγμές ανταγωνισμού μεταξύ τους, όπως συμβαίνει συχνά με τις αθλητικές συναντήσεις ομάδων που αντιπροσωπεύουν διαφορετικές πόλεις ή χωριά, συνιστούν τα βασικά συστατικά αυτού που ονομάζουμε ειρηνική συμβίωση. Όταν δημιουργούνται έχθρες και συγκρούσεις στους δρόμους των πόλεων για διάφορους λόγους, συνήθως τις μέρες μας λόγω της αθλητικής αντιπαλότητας, τότε καταπατείται με το χειρότερο τρόπο η ειρήνη ενός τόπου. Ιδιαίτερα ως Πρόσκοποι, έχουμε καθήκον, αλλά και υποχρέωση προς την πατρίδα μας, όπως ακριβώς αναφέρεται στην Προσκοπική μας Υπόσχεση και στον Προσκοπικό μας Νόμο, να δείξουμε υπευθυνότητα και αγάπη προς την πατρίδα. Η καλύτερη υπηρεσία που μπορούμε να προσφέρουμε σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι να απέχουμε από τέτοιες ενέρ-

γειες και πράξεις και να προσπαθούμε να κρατούμε με ειρηνικό πάντοτε τρόπο, την πειθώ μας, τους φίλους και τους γνωστούς μας μακριά από τέτοιες πράξεις και τέτοια γεγονότα.

Την εποχή μας που τα σύνορα μεταξύ των κρατών και των εθνών έχουν ανοίξει με ελεύθερη διακίνηση, η ειρηνική συνύπαρξη μεταξύ των ανθρώπων, όπου και αν βρίσκονται ή κατοικούν στην υδρόγειο, αποτελεί το θεμέλιο της δημιουργίας του νέου κόσμου. Μετά τις τρομακτικές εμπειρίες των δύο παγκοσμίων πολέμων του περασμένου αιώνα, που εκτός από τις ανυπολόγιστες υλικές καταστροφές άφησαν πίσω τους περισσότερους από 70 εκατομμύρια νεκρούς, η ανθρωπότητα έχει κατανοήσει την αξία και τις έννοιες που περιέχονται στη λέξη «ειρήνη».

Ος Πρόσκοποι, έχουμε την ευτυχία αλλά και το προνόμιο, να είμαστε μέλη μιας μεγάλης παγκόσμιας οργάνωσης, της μεγαλύτερης αριθμητικά παγκόσμιας οργάνωσης νεολαίας, με μέλη παιδιά και νέους που προέρχονται από κάθε γωνιά της υδρογείου, με κοινό όραμα την παγκόσμια συναδέλφωση και ειρηνική συμβίωση. Σκοπός

και στόχος μας είναι το κτίσιμο ενός καλύτερου κόσμου, όπου ο καθένας μας θα έχει τη δική του θέση μέσα σε μια ειρηνική κοινωνία αμοιβαίου σεβασμού και εκτίμησης.

Πέρα από αυτά, η ελληνική κυβέρνηση έχει προχωρήσει σε μια μεγάλη παγκόσμια ειρηνική πρωτοβουλία, την υπογραφή μεταξύ όλων των κρατών της «Ολυμπιακής Εκεχειρίας». Έτσι, με την ολοκλήρωση της πρωτοβουλίας αυτής, για πρώτη φορά, όλα τα κράτη του κόσμου θα δε-

σμευτούν με μια παγκόσμια συμφωνία, στη βάση της οποίας, έστω και στην περίοδο τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων, οι πόλεμοι και οι εκθροπραξίες θα σταματούν, όπως ακριβώς έκαναν και οι αρχαίοι Έλληνες στην περίοδο τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Η συμβολή μας ως Προσκόπων στην παγκόσμια προσπάθεια για ειρήνη και δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου, εκφράζεται έμπρακτα μέσα από τις διεθνείς ανταλλαγές και φιλίες που αναπτύσσουμε, τη διοργάνωση των παγκόσμιων και περιφερειακών τζάμπορι και όλων των διεθνών δραστηριοτήτων, που μόνο όσοι φοράμε το Προσκοπικό μαντήλι στο λαιμό ζούμε και αισθανόμαστε.

Κοινωνία και Πολιτισμός

Πολιτιστικοί Θησαυροί

Έχουμε την τύχη να ζούμε σε ένα από τα πλουσιότερα σε πολιτισμό και ιστορία μέρη της υδρογείου. Η Κύπρος, το νησί μας, βρίσκεται από τα αρχαία χρόνια στο κέντρο του πολιτισμού και των εξελίξεων, αναπτύσσοντας έτσι το δικό της διαχρονικό πλούτο σε ιστορία, πολιτισμό, γεγονότα και κουλτούρα. Πολλοί είναι οι άνθρωποι από διάφορες χώρες που επισκέπτονται τον τόπο μας για να γνωρίσουν τον πολιτισμό μας, να «ανακαλύψουν» τους θησαυρούς μας, τη δική μας κληρονομιά, που αναμφίβολα αποτελεί ταυτόχρονα την κληρονομιά ολόκληρης της ανθρωπότητας.

Ως πολίτης αυτού του τόπου, αλλά και ως Πρόσκοπος, θα πρέπει να είσαι σε θέση να μελετάς την ιστορία του τόπου μας και ιδιαίτερα τους πολιτιστικούς θησαυρούς μας. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να είσαι σε θέση να μελετάς τους πολιτιστικούς θησαυρούς της Κύπρου μαζί με τους φίλους σου, τα μέλη ίσως της Ενωμοτίας σου ή ακόμη μαζί με την οικογένειά σου. Στο μέλλον, όταν πλέον θα ενηλικιωθείς, θα γνωρίσεις νέους και άτομα από διάφορες χώρες, που πιθανόν να τους προσκαλέσεις να επισκεφτούν τον τόπο μας. Αυτά τα άτομα θα πρέπει να είσαι σε θέση να τα καθοδηγήσεις και να τα ξεναγήσεις στον πολιτισμό μας. Θα μπορέσεις να αντεπεξέλθεις σε έναν τέτοιο ρόλο, μόνο αν προηγουμένως προσπαθήσεις να καθοδηγήσεις τον εαυτό σου μέσα από την ιστορία μας και τον πλούτο μας, ανακαλύπτοντας μερικούς, έστω, από τους πολλούς πολιτιστικούς θησαυρούς της πατρίδας μας.

Ο πολιτισμός μας άφησε τα κατάλοιπά του από τα αρχαία χρόνια, μέσα από τη θρησκεία, τις τέχνες, τα γράμματα, τους αγώνες για επιβίωση και ελευθερία. Καθετί που

σημείο αναφοράς.

Αρχίζοντας από την πίστη του ανθρώπου στις υπερφυσικές δυνάμεις, έχουμε στα πρώτα στάδια έκφρασης του πολιτισμού, την δημιουργία ειδώλων, μέσα στα πλαίσια μιας ειδωλολατρείας που εξελικτικά έχει αφήσει θησαυρούς εξαιρετικής σημασίας στον τόπο μας. Τόσο μέσα από τα ευρήματα που εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Λευκωσίας και των άλλων πόλεων, όσο και μέσα από τα κατάσπαρτα σε όλη την Κύπρο αρχαία μνημεία, μπορούμε να γνωρίσουμε τον αρχαίο πολιτισμό και τον τρόπο σκέψης και έκφρασης, των συναισθημάτων και των αξιών των αρχαίων προγόνων μας.

Ο Χριστιανισμός έδωσε μια πλούσια πολιτιστική διάστα-

σχετίζεται με τη ζωή, δημιουργεί μέσα από την ανθρωπινή φύση για αναζήτηση της έκφρασης και το δικό
τ ο υ

ση στην ιστορία της Κύπρου. Η πνευματικότητα της Χριστιανικής πίστης, μαζί με την ανάγκη έκφρασης της αγάπης του ανθρώπου προς το Θεό, έδωσαν την ευκαιρία στους ανθρώπους της Κύπρου, από τα πρώτα χρόνια του Χριστιανισμού μέχρι και σήμερα, να δημιουργούν έργα εξαιρετικής πνευματικής αξίας. Θρησκευτικά συγγράμματα, εικόνες έκφρασης της Θείας Πρόνοιας, αγιογραφίες, εκκλησίες αγιογραφημένες και διακοσμημένες με ψηφιδωτά. Πολλοί από αυτούς τους θησαυρούς εκτίθενται μέσα από τις αίθουσες του Μουσείου του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', που βρίσκεται δίπλα από την Ιερά Αρχιεπισκοπή στη Λευκωσία. Αμέτρητοι όμως άλλοι θρησκευτικοί θησαυροί, βρίσκονται στους πάμπολλους ιερούς ναούς, εκεί όπου οι πιστοί θέλησαν να εκφράσουν με τον τρόπο αυτόν την πίστη και την

προσέλωσή τους στη Θρησκεία μας.

Τα γράμματα και οι τέχνες αποτελούσαν και εξακολου-

θούν να αποτελούν τομείς έκφρασης των ανθρώπινων συναισθημάτων, της έρευνας και της καταγραφής των αποτελεσμάτων της από τον άνθρωπο. Ποιητικές συλλογές, διηγήματα, μελέτες, χάρτες κ.τ.λ., προσθέτουν τη δική τους αξία στην πλούσια συλλογή πολιτιστικών θησαυρών του τόπου μας, πολλούς από τους οποίους θα είχες την ευκαιρία να γνωρίσεις μέσα από την εργασία σου στο σχολείο.

Όλους αυτούς τους πολιτιστικούς θησαυρούς, έχεις την ευκαιρία να τους γνωρίσεις μέσα από τη ζωή και τη δράση της Ενωμοτίας και της Ομάδας σου. Η διοργάνωση ενός παιγνιδιού πόλεως από

την Ομάδα σου ή την Τοπική ή Επαρχιακή σου Εφορεία, μπορεί να σε φέρει ένα απόγευμα κοντά σε μερικά από αυτά τα στοιχεία του πολιτισμού μας. Μια δράση στο ύπαιθρο, μια εκδρομή και μια πορεία, οπωσδήποτε θα σε φέρει σε κάποιο ιστορικό ξωκλήσι ή μοναστήρι της κυπριακής υπαίθρου ή σε έναν αρχαιολογικό χώρο. Η διερεύνηση και η καταγραφή της ιστορίας του πολιτιστικού αυτού μνημείου, πιθανό να αποτελέσει μέρος της δράσης και των απαιτήσεων που θα καλύψεις στα πλαίσια του προγράμματος που ακολουθείς.

Οι θρησκευτικές και οι εθνικές γιορτές μάς δίδουν πάντοτε την ευκαιρία να αναζητήσουμε μέσα από τα γράμματα και τις τέχνες τις ρίζες του πολιτισμού μας. Ως Πρόσκοποι, μπορούμε μέσα από τις ενωμοτιακές μας δράσεις, να διοργανώσουμε, για παράδειγμα, μια βραδυά αφιερωμένη στην 9η Ιουλίου του 1821, να προσκαλέσουμε τις άλλες Ενωμοτίες της Ομάδας μας, τους γονείς μας ή τους φίλους μας, να αναλύσουμε και να απαγγείλουμε το ποίημα του Βασίλη Μηχανλίδη, που είναι αφιερωμένο στην επέτειο αυτή. Ή ακόμη, μπορούμε να

τιμήσουμε τον έφηβο ήρωα ποιητή της κυπριακής ελευθερίας Ευαγόρα Παλληκαρίδη, την επέτειο του απαγχονισμού του στις 13 Μαρτίου, διοργανώνοντας ένα μνημόσυνο στην εστία της Ομάδας μας. Αμέτρητες είναι οι ευκαιρίες που μας δίνονται για τη μελέτη των πολιτιστικών μας θησαυρών, που κοσμούν τον πολιτισμό μας, τους αγώνες των προγόνων μας για ελευθερία και για πνευματική ανάπτυξη. Τιμώντας τις επετείους και τους ανθρώπους που τις δημιούργησαν, αναζητούμε τη δική μας πνευματική ολοκλήρωση ως Πρόσκοποι και ως άνθρωποι.

Πρώτες Βοήθειες

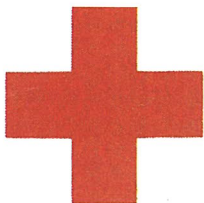
Οι Πρώτες Βοήθειες αποτελούν ένα σοβαρό μέρος των προσκοπικών γνώσεων και απαιτήσεων, για τις οποίες απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή. Πάντοτε πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι δε χωρούν τα οποιαδήποτε λάθη ή παραλείψεις στην προσπάθειά μας για περίθαλψη του πάσχοντα.

Η ενημέρωση ενός πρώτου βοηθού απαιτείται να είναι συνεχής και σοβαρή. Η ραγδαία μεταβολή των τρόπων και των μεθόδων περίθαλψης, απαιτεί ακριβώς την τακτική ενημέρωσή μας και βελτίωση των γνώσεών μας.

Για το σκοπό αυτό, συνιστούμε την αγορά ειδικών Βοηθημάτων Πρώτων Βοηθειών, τα οποία είναι συνεχώς ενημερωμένα για τις νέες μεθόδους παροχής βοήθειας και περίθαλψης στους πάσχοντες, όπως επίσης και της ύπαρξης άλλων μέσων που ένας καλός πρώτος βοηθός απαιτείται να γνωρίζει και να χρησιμοποιεί. Τέτοια βοηθήματα είναι:

- Το Εγχειρίδιο Πρώτων Βοηθειών του Σ.Π.Κ.
- Το βιβλίο: «Πρώτες Βοήθειες», των St. John Ambulance, St. Andrew's Ambulance Association, British Red Cross σε ελληνική μετάφραση.

Φυσικά εκτός από τη θεωρητική κατάρτιση, ένας καλός πρώτος βοηθός, απαιτείται να τύχει μιας πολύ καλής πρακτικής εξάσκησης για να μπορεί με σιγουριά και ασφάλεια να προσφέρει τις υπηρεσίες του όταν χρειαστεί.

Προσκοπικές Κατασκευές

Μέσα από την πολύχρονη και διαρκή δράση του Προσκοπισμού στο ύπαιθρο, κοντά στη φύση και το Δημιουργό, οι Πρόσκοποι μάθαμε να ζούμε άνετα, έστω και αν βρισκόμαστε δεκάδες μίλια μακριά από τις ανέσεις του σπιτιού μας. Μάθαμε να φτιάχνουμε με τα σχοινιά και τα κοντάρια μας διάφορες κατασκευές, οι οποίες κάνουν τη διαβίωσή μας άνετη, μας προσφέρουν ξεκούραση και ψυχαγωγία, και πάνω απ' όλα χωρίς να επιδρούν αρνητικά στο περιβάλλον.

Οι προσκοπικές κατασκευές, που φτιάχνουμε στην κατασκήνωσή μας, χρησιμοποιούνται για να έχουμε ευκολίες στο μαγείρεμα του φαγητού μας, για να απολαύσουμε το φαγητό μας σε μια άνετη τραπεζαρία στο ύπαιθρο, να υψώσουμε τη σημαία μας, για να φυλάξουμε καθαρά και συγυρισμένα τα ατομικά μας εφόδια, το σακκίδιο και

τα παπούτσια μας, για να οριοθετήσουμε το χώρο της κατασκήνωσής μας έτσι που να κινούμαστε με ασφάλεια σε αυτόν, για να διακοσμήσουμε τη γωνιά μας και ακόμη για να παίξουμε.

Για την κατασκευή των προσκοπικών μας κατασκευών, χρησιμοποιούμε σχοινιά και δοκάρια και με τη γνώση μας σε κόμπους και συνδέσεις μπορούμε να φτιάξουμε το προσκοπικό μας σπίτι στο ύπαιθρο. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να προσέχουμε το περιβάλλον, γι' αυτό και δεν κόβουμε δέντρα. Όταν θα δέσουμε το σχοινί μας σε έναν κορμό προστατεύουμε πρώτα τον κορμό από τραυματισμούς, χρησιμοποιώντας μια λινάτσα, και αφαιρούμε από το έδαφος μόνο την, απαραίτητα, αναγκαία, και αν είναι δυνατόν, την ξηρή βλάστηση. Δεν βγάζου-

με τους βολβούς από το χώμα, γιατί με τον τρόπο αυτόν τους καταστρέφουμε χωρίς να μπορούν να βλαστήσουν τον επόμενο χειμώνα.

Στην εργασία μας αυτήν, θα πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί για να προστατεύσουμε τόσο τον εαυτό μας όσο και τους άλλους Προσκόπους από τραυματισμούς και ατυχήματα. Αρχίζοντας από τα εργαλεία που χρησιμοποιούμε, αυτά θα πρέπει να βρίσκονται σε καλή κατάσταση, να είναι συντηρημένα και φυλαγμένα στην εργαλειοθήκη της Ενωμοτίας ή της Ομάδας μας. Δε θα πρέπει να τα πετάμε χωρίς λόγο από τον έναν τόπο στον άλλο ούτε και να τα αφήνουμε ασυγύριστα στο χώρο της κατασκήνωσης, γιατί με τον τρόπο αυτόν, είναι πολύ εύκολο να προκαλέσουμε τραυματισμούς, ιδιαίτερα το βράδυ. Όταν ένας άλλος Πρόσκοπος της Ενωμοτίας μάς ζητήσει να του δώσουμε ένα εργαλείο, ποτέ μας δεν το πετάμε, αλλά το δίνουμε προσεκτικά χέρι με χέρι, προτάσσοντας τη λαβή του.

Σε περίπτωση που έχουμε να ανυψώσουμε δοκούς ή κατασκευές τις οποίες θα στερεώσουμε με αγκυρώσεις στο έδαφος, πρέπει να είμαστε βέβαιοι ότι δεν υπάρχουν άλλα άτομα σε απόσταση ακτίνας ασφαλείας από το

χώρο που εργαζόμαστε. Αν είναι δυνατό, στις πολύ δύσκολες κατασκευές και όταν οι δοκοί μας είναι βαριές, φοράμε για τη δική μας προστασία, κράνος εργοταξίου. Με τον τρόπο αυτόν, προστατεύουμε το πιο ευάλωτο μέρος του εαυτού μας από τραυματισμό, το κεφάλι μας.

Ως Πρόσκοποι μπορούμε να ζήσουμε ευχάριστες στιγμές και να αποκτήσουμε αξέχαστες αναμνήσεις από τη ζωή και τη δράση μας στο ύπαιθρο. Προσοχή, όμως, από τους κινδύνους που παραμονεύουν. Με τη δική μας συμπεριφορά και το δικό μας τρόπο εργασίας μπορούμε να προστατεύσουμε τον εαυτό μας και τους άλλους Προσκόπους, γιατί όλοι μας θα πρέπει μετά από κάθε δράση να γυρνούμε στο σπίτι μας υγιείς και ευτυχισμένοι, όπως ακριβώς φεύγουμε, πλουσιότεροι όμως σε γνώσεις και εμπειρίες.

Μαγείρεμα σε Ανοιχτή Φωτιά

Το μαγείρεμα σε ανοικτή φωτιά με τη χρήση μαγειρικών σκευών, γίνεται συνήθως σε μια κατασκήνωση διάρκειας τουλάχιστον τριών ημερών, εφόσον απαιτείται η κατασκευή μαγειρείου και η συλλογή αρκετής καύσιμης ύλης. Πρόσθετα, απαιτείται χώρος για την προετοιμασία του μαγειρέματος και για το σερβίρισμα.

Σε μια κατασκήνωση όπου η ενωμοτία λειτουργεί ως ξεχωριστή οντότητα, είναι δυνατό να αναλάβει την ετοιμασία του δικού της φαγητού. Θα πρέπει να είμαστε πλήρως έτοιμοι για την ανάληψη μιας τέτοιας ευθύνης, γιατί πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι η παρασκευή φαγητού πάνω σε ανοικτή φωτιά και μέσα στο ύπαιθρο, είναι πολύ πιο δύσκολη από την αντίστοιχη παρασκευή του φαγητού στην κουζίνα του σπιτιού μας.

Κατασκευή Μαγειρείου Κατασκήνωσης

Το μαγειρείο της κατασκήνωσης αποτελεί τη βασική προϋπόθεση της επιτυχίας του εγχειρήματός μας. Ένας χώρος μαγειρείου κατασκήνωσης, περιλαμβάνει την εστία της πυράς που θα ετοιμάσουμε, το χώρο εργασίας (προετοιμασίας και σερβιρίσματος), το χώρο απορριμμάτων, καθώς επίσης και τη «βρύση» μας, ένα χώρο δηλαδή απ' όπου εύκολα μπορούμε να πάρουμε νερό. Εφόσον θα κατασκευάσουμε το μαγειρείο μας στο ύπαιθρο και η κατασκευή μας δε θα είναι μόνιμη, θα πρέπει ως Πρόσκοποι να πάρουμε όλα τα δυνατά μέτρα προστασίας της φύσης, τόσο στη διάρκεια κατασκευής και χρήσης του μαγειρείου μας όσο και μετά την κατασκήνωση, όταν πλέον θα αφήσουμε το φυσικό περιβάλλον να επανέλθει στη φυσική του κατάσταση.

Τόσο η φωτιά που θα ανάψουμε, όσο και τα απορρίμματα που θα αφήσουμε (όσα δε θα μπορέσουμε να μεταφέρουμε μαζί μας), καθώς επίσης και κάποια ίσως ξερά χόρτα ή θάμνους που θα «ενοχλήσουμε», θα πρέπει να δημιουργήσουν την ελάχιστη δυνατή ζημιά στο φυσικό περιβάλλον. Οι πιο κάτω κανόνες, είναι ίσως σημαντικό να τηρηθούν έτσι που οι ενέργειές μας να είναι φιλικές προς το περιβάλλον.

1. Επιλέγουμε ως χώρο κατασκευής του μαγειρείου μας, ένα χώρο στον οποίο επιτρέπεται το άναμμα της φωτιάς και που βρίσκεται σε ασφαλές μέρος, όπου δεν υπάρχουν κοντά ξερά κλαδιά, φύλλα, χόρτα ή οποιαδήποτε άλλη εύφλεκτη ύλη η οποία πιθανό να προκαλέσει πυρκαγιά. Αν χρειαστεί να καθαρίσουμε οποιαδήποτε ξερά χόρτα, θα πρέπει να πάρουμε κάθε δυνατό μέτρο προστασίας, έτσι που οι ρίζες ή οι βολβοί των φυτών να μην επηρεαστούν, για να μπορέσουν να βλαστήσουν ξανά.

2. Παίρνουμε κάθε δυνατό μέτρο, για να ανάψουμε την φωτιά μας, 30-50 εκατοστά πάνω από το έδαφος. Αν ανάψουμε τη φωτιά μας πάνω στο έδαφος ή μέσα σε χαντάκι, είναι πολύ πιθανό να προκαλέσουμε ανεπανόρθωτη ζημιά στην άγρια βλάστηση του χώρου.

3. Χρησιμοποιούμε, για την κατασκευή του μαγειρείου μας, υλικά φιλικά προς το περιβάλλον. Αν θα χρησιμοποιήσουμε τούβλα για την κατασκευή του, φροντίζουμε στο τέλος να τα μεταφέρουμε σε ένα ασφαλές μέρος αποθήκευσης για να μπορέσουμε να τα χρησιμοποιήσουμε ξανά. Για το «κύλωμα» της εστίας που θα φτιάξουμε με πηλό, χρησιμοποιούμε απλά υλικά όπως χώμα, νερό και ίσως πίτουρα, άχυρα ή ξηρά χόρτα. Αποφεύγουμε την χρήση ασβέστη ή γύψου γιατί είναι πολύ πιθανό να προκαλέσουμε μεγάλη καταστροφή στο φυσικό περιβάλλον.

4. Τα απορρίμματα και ειδικά όσα από τα αντικείμενα που θα χρησιμοποιήσουμε δεν είναι φυσικά ανακυκλώσιμα υλικά, όπως χαρτιά και χαρτόνια αλουμινίου, πλαστικά, λάδια κτλ., τα φυλάμε σε ειδικά δοχεία και τα πετάμε στη συνέχεια σε χώρους απόρριψης απ' όπου θα περισυλλεγούν και θα απορριφθούν στους κατάλληλους χώρους. Υλικά τα οποία είναι φυσικά ανακυκλώσιμα, όπως χόρτα κτλ., είναι δυνατόν να πεταχτούν σε ένα χαντάκι που θα σκάψουμε και τα καλύψουμε με χώμα πάχους τουλάχιστον 10 εκ. (χωρίς να προκαλέσουμε οποιαδήποτε άλλη ζημιά στο περιβάλλον), έτσι που με τη σήψη τους θα δημιουργηθεί τροφή για φυτικούς και ζωικούς οργανισμούς.

5. Όταν θα τελειώσουμε την κατασκήνωσή μας, παίρνουμε μαζί μας ή θάβοντας στο έδαφος τη στάχτη που δημιουργούμε, γιατί η πρόχειρη απόρριψή της στο ύπαιθρο, είναι δυνατό να προκαλέσει ζημιά στο φυσικό περιβάλλον.

Κατασκευή Εστίας Μαγειρέματος

Αφού διαλέξουμε ένα κατάλληλο μέρος για την κατασκευή του μαγειρείου μας, σε χώρο όπου η δυνατότητα πρόκλησης πυρκαγιάς είναι ελάχιστη και όπου η κατεύθυνση του ανέμου είναι βοηθητική έτσι που να μη φέρνει τον καπνό στους χώρους της κατασκήνωσης, δημιουργώντας βαριά ατμόσφαιρα, οργανώνουμε το χώρο μας για να είναι όσο το δυνατό περισσότερο λειτουργικός και άνετος. Ο χώρος της εστίας μαγειρέματος θα πρέπει να βρίσκεται σε ικανοποιητική απόσταση από τους άλλους χώρους του μαγειρείου μας, έτσι που η ζέστη από τη φωτιά να μη μας επηρεάζει όπως και η κατεύθυνση του καπνού, ο οποίος θα πρέπει να απομακρύνεται προς την αντίθετη κατεύθυνση από το χώρο εργασίας.

Παίρνουμε (συνήθως) τούβλα, τα οποία τοποθετούμε σε ισόπεδη επιφάνεια, αν είναι δυνατό σκάβουμε λίγο το έδαφος έτσι που να στηρίζονται μέσα σ' αυτό, ενώ τα τοποθετούμε με τρόπο που αυτά να δένουν μεταξύ τους. Στην κατασκευή της εστίας μας, λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη την κατεύθυνση απ' όπου συνήθως φυσά ο άνεμος (βλέποντας την κλίση των δέντρων ή άλλα πιθανά σημάδια), με τρόπο τέτοιο που (ο άνεμος) να μπαίνει από την μπροστινή πλευρά της εστίας, ενισχύοντας την φωτιά μας και απομακρύνοντας προς τα πίσω τον καπνό.

Όλα τα τούβλα που χρησιμοποιούμε τα «χυλώνουμε» με πηλό, έτσι που να ενισχύεται η ανθεκτικότητα της κατασκευής μας, ενώ τοποθετούμε τη σχάρα (συνήθως σιδερένια) σε λογικό ύψος από τη φωτιά, και σε οριζόντια θέση για να τοποθετούνται σε αυτήν τα μαγειρικά μας σκεύη σε ορθή και ασφαλισμένη θέση. Τοποθετούμε γύρω από την εστία μας σήμανση, για να είμαστε βέβαιοι ότι δε θα προκληθεί οποιοσδήποτε τραυματισμός, ιδιαίτερα, στις βραδινές ώρες.

Υπάρχουν πολλές ιδέες κατασκευής μαγειρικής εστίας, αυτό φυσικά εξαρτάται από τις δικές σας ανάγκες και τη δική σας φαντασία, καθώς επίσης και από τα διαθέσιμα υλικά που έχετε. Σε περιπτώσεις κατασκηνώσεων όπου η χρήση της μαγειρικής εστίας θα είναι συνεχής, καλό θα είναι να κατασκευάσετε διπλή εστία έτσι που να μπορείτε, ταυτόχρονα, να μαγειρεύετε φαγητό και να ζεσταίνετε νερό ή οτιδήποτε άλλο πιθανό να χρειάζεστε.

Καύσιμη Ύλη

Αν το μαγείρεμα θα γίνει σε ανοικτή φωτιά πάνω στα ξύλα, είναι πολύ σημαντικό να βεβαιωθούμε ότι διαθέτουμε την απαραίτητη ποσότητα ξυλείας για να ετοιμάσουμε το φαγητό μας. Τα ξύλα πρέπει να είναι ξηρά, έτσι που να μην παράγουν μεγάλη ποσότητα καπνού, η οποία θα δυσκολεύει την εργασία μας και ταυτόχρονα να παράγεται αρκετή φωτιά, η οποία να διατηρεί τη θερμοκρασία που θέλουμε. Η τροφοδοσία και η διατήρηση της φλόγας θα πρέπει να είναι τέτοια, που να επιτρέπει σταθερότητα στο μαγείρεμα, σε όλη τη διαδικασία, με ταυτόχρονη μέγιστη δυνατή οικονομία στην ξυλεία που χρησιμοποιούμε.

Μαγείρεμα με συσκευή υγραερίου

Οι συσκευές υγραερίου που χρησιμοποιούμε στο μαγείρεμα στο ύπαιθρο απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή γι' αυτό και η χρήση τους θα πρέπει να γίνεται πάντοτε με τις οδηγίες και την επίβλεψη Βαθμοφόρου. Απαιτούνται συνήθως δύο συσκευές, έτσι που να μπορούμε να τροφοδοτούμε και να υποστηρίζουμε το μαγείρεμά και από δεύτερη εστία μαγειρέματος. Τα φιαλίδια που θα χρησιμοποιήσουμε για το μαγείρεμα πρέπει να είναι ορθά τοποθετημένα στο «μάτι» ενώ απαιτείται, α-

νάλογα με το φαγητό που θα φτιάξουμε, να έχουμε εφεδρικά ή ανταλλακτικά φιαλίδια τα οποία να διατηρούμε σε σκιερό μέρος και οπωσδήποτε μακριά από το χώρο που ανάβουμε τη φωτιά μας. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται στο άναμμα, και καλό θα είναι αυτό να γίνεται στην παρουσία του Βαθμοφόρου μας. Τα κενά φιαλίδια είναι επίσης πολύ επικίνδυνα, γι' αυτό και θα πρέπει να τα φυλάξουμε με προσοχή μακριά από τον τόπο ανάμματος της φωτιάς και κάτω από σκιά και να τα πάρουμε μαζί μας, μαζί με όλα τα μη ανακυκλώσιμα σκουπίδια όταν η κατασκήνωσή μας θα φτάσει στο τέλος της.

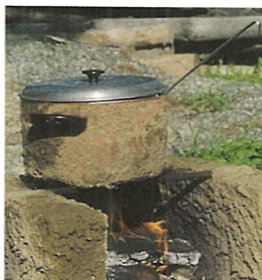
Προετοιμασία Φαγητού

Ανάλογα με το φαγητό που θα μαγειρέψουμε, θα πρέπει να έχουμε έτοιμα τα υλικά που θα χρησιμοποιήσουμε. Τα υλικά χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες στα σύνεργα μαγειρικής (κατσαρόλες, τηγάνι κτλ.) και στα υλικά τροφίμων τα οποία σχετίζονται με το περιεχόμενο του μενού.

Τα σύνεργα μαγειρικής, θα περιέχονται στο υλικό της Ενωμοτίας και οπωσδήποτε θα περιλαμβάνουν διάφορα μεγέθη από κατσαρόλες, τηγάνια, τρυπητό, τσαγέρα, κουτάλες, πιρούνια, χύτρα και άλλα. Είναι πολύ σημαντικό, το υλικό μας να το προστατεύουμε και να το διατηρούμε πάντοτε καθαρό και καλά φυλαγμένο καθώς επίσης και να το χρησιμοποιούμε με ιδιαίτερη προσοχή έτσι που να παρατείνουμε όσο περισσότερο μπορούμε τη ζωή του.

Αν θα μαγειρέψουμε σε ανοικτή φωτιά με ξύλα, καλό θα είναι να φτιάξουμε πηλό και να αλείψουμε με αυτόν εξωτερικά την κατσαρόλα μας. Με τον τρόπο αυτό δεν θα μουντζουρώσει το μεταλλικό υλικό από το οποίο είναι κατασκευασμένη και θα ευκολυνθούμε στο τέλος στο πλύσιμό της.

Τα υλικά που θα χρειαστούμε για την παρασκευή του φαγητού μας, θα πρέπει να τα μαζέψουμε κοντά μας, σύμφωνα με τη συνταγή που θα ακολουθήσουμε. Έτσι, δε θα χρειαστεί σε οποιαδήποτε στιγμή να αφήσουμε εκτεθειμένη στο ύπαιθρο την εστία μαγειρέματός μας με κίνδυνο να προκληθεί από αβλεψία πυρκαγιά.

ΠΡΟΣΟΧΗ Δύο πολύ Βασικοί παράγοντες χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή.

1. Καθαριότητα — Στο ύπαιθρο, οι απαιτήσεις υγιεινής είναι πολύ πιο απαιτητικές από τις απαιτήσεις στο σπίτι. Εύκολα λερωνόμαστε από το χώμα και τη σκόνη, ενώ πολλοί οργανισμοί και ιδιαίτερα έντομα, πετούν ελεύθερα στο χώρο του μαγειρείου μας. Γι' αυτό, θα πρέπει να έχουμε συνεχώς τα χέρια μας καθαρά (αν μπορούμε να χρησιμοποιούμε γάντια μιας χρήσης τα οποία να αλλάζουμε συνεχώς ακόμη καλύτερα), και να πλενόμαστε τακτικά με άφθονο καθαρό νερό και σαπούνι. Τα υλικά παρασκευής του φαγητού μας θα πρέπει να τα έχουμε προστατευμένα (σκεπασμένα συνήθως) για να τα προφυλάξουμε από τα διάφορα έντομα που κυκλοφορούν και κυρίως τις μύγες, που στο ύπαιθρο αφθονούν. Μερικά είδη φαγητών ή υλικά που χρησιμοποιούμε απαιτείται να βρίσκονται σε σταθερή θερμοκρασία για να μην αλλοιωθούν, γι' αυτό και θα πρέπει να τα διατηρούμε στην ορθή θερμοκρασία. Η χρήση παγωνιέρας μπορεί να είναι πολύ βοηθητική. Αυτό θα πρέπει να γίνει και όταν η παρασκευή του φαγητού μας τελειώσει ως τη στιγμή του σερβιρίσματος.

2. Πυρκαγιές — Ο κίνδυνος πρόκλησης πυρκαγιάς, όταν ανάβουμε φωτιά στο ύπαιθρο, ιδιαίτερα στους θερμούς και ξηρούς μήνες, είναι τεράστιο. Γι' αυτό και θα πρέπει να έχουμε πάντοτε μαζί μας σύνεργα τα οποία να μπορούν αμέσως να χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση ανάγκης. Εκτός από τα μέτρα πυροπροστασίας που θα πάρουμε (καθαρισμός χώρου, επιλογή χώρου σε μέρος όπου επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς) πριν από το άναμμα της φωτιάς, απα-

ραίτητο είναι να έχουμε δίπλα στην εστία μαγειρέματος ένα πυροσβεστικό σημείο με τα απαραίτητα υλικά δηλαδή νερό, άμμο, φτυάρι και αξίνη ή κασμά. Καλό θα είναι, εφόσον είναι εφικτό, να έχουμε κοντά μας και πυροσβεστήρα, ο οποίος θα μας φανεί πολύ χρήσιμος σε περίπτωση προβλήματος.

Το μενού και τη συνταγή που θα παρασκευάσουμε το φαγητό μας, καλό θα είναι να τα έχουμε μέσα σε ένα διάφανο πλαστικό φάκελο, έτσι που αν χυθεί κάτι επάνω να είναι προφυλαγμένα. Πριν φτάσουμε στο σημείο να ε-

τοιμάσουμε φαγητό με τη χρήση μαγειρικού σκεύους στην κατασκήνωσή μας, θα πρέπει να δοκιμάσουμε, προηγουμένως να ετοιμάσουμε το ίδιο φαγητό στο σπίτι μας, ή σε μια ειδική συγκέντρωση ή δράση της ομάδας μας. Αν δεν καταφέρουμε να φτιάξουμε το φαγητό στην κατασκήνωση και στο ύπαιθρο, υπάρχει ο κίνδυνος να μείνουμε χωρίς φαγητό, γιατί στο ύπαιθρο δεν υπάρχουν οποιαδήποτε μαγειρεία (όπως υπάρχουν στις πόλεις) για να προμηθευτούμε το φαγητό μας!

Πορεία, Ταχύ Οδοιπορικό, Χαρτογράφηση Πορείας

Η αποτύπωση οδοιπορικού σχεδιαγράμματος, αποτελεί ένα από τα σημαντικά στοιχεία γνώσης για έναν καλό Πρόσκοπο. Το οδοιπορικό σχεδιάγραμμα που ετοιμάζουμε, αφορά συνήθως την πορεία ή μέρος της πορείας μιας εξερεύνησης που κάνουμε στο ύπαιθρο.

Για τη διοργάνωση μιας τέτοιας δράσης, απαιτούνται βασικά τρία στάδια:

1. Η προετοιμασία της πορείας με την αναγνώριση της περιοχής, που θέλουμε να εξερευνήσουμε.
2. Η εκτέλεση της δράσης και η τήρηση σημειώσεων.
3. Η ετοιμασία της αναφοράς και του οδοιπορικού σχεδιαγράμματος.

Προετοιμασία της Πορείας

Η προετοιμασία της πορείας περιλαμβάνει την αναγνώριση της περιοχής που θέλουμε να εξερευνήσουμε και τη συλλογή σχετικών πληροφοριών. Συνήθως, επιλέγουμε για την εξερεύνησή μας, μια περιοχή η οποία παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον λόγω των φυσικών στοιχείων ή της φυσικής της ομορφιάς, λόγω του δύσκολου ή του δύσβατου της περιοχής, στοιχεία που πιθανό να μας δώσουν το αίσθημα της περιπέτειας, λόγω των πολιτιστικών μνημείων που διαθέτει κτλ.

Η επιλογή της περιοχής που θα εξερευνήσουμε πρέπει να γίνει με ιδιαίτερη προσοχή, γιατί οπωσδήποτε σε ορισμένες περιοχές είναι πιθανό να αντιμετωπίσουμε ιδιαίτερους κινδύνους ή άλλες δυσκολίες, για τις οποίες

θα πρέπει να έχουμε προνοήσει στο στάδιο του σχεδιασμού και της ετοιμασίας της εξερεύνησής μας. Είναι για τον λόγο αυτόν, που απαιτείται η συγκατάθεση του Αρχηγού της Ομάδας για τη διοργάνωση της δράσης, γιατί ως έμπειρος Βαθμοφόρος και μεγαλύτερος, είναι σε θέση να μας βοηθήσει να κάνουμε την πιο ορθή επιλογή.

Η εξασφάλιση του απαιτούμενου φύλλου χάρτη της περιοχής, η έκδοση του οποίου θα πρέπει να είναι πρόσφατη, απαιτεί απαραίτητη προϋπόθεση για ορθή προετοιμασία και εκτέλεση της δράσης. Η προσεκτική μελέτη του χάρτη θα μας δώσει απαραίτητες πληροφορίες ως προς τη γεωμορφολογία της περιοχής και των πιθανών σταθμών ή σημείων βοήθειας που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε σε περίπτωση που μας τύχει οτιδήποτε το απρόοπτο. Με την προσεκτική μελέτη της γεωμορφολογίας του εδάφους, θα καθορίσουμε την πορεία που θα ακολουθήσουμε στη δράση μας, η οποία θα πρέπει:

- ✓ να αποφεύγει περιοχές όπου υπάρχουν καλλιέργειες
- ✓ να αποφεύγει περιοχές όπου υπάρχουν λίμνες φυσικές ή τεχνητές (υδατοφράκτες) και όπου πιθανόν η πρόσβαση να περικλείει κινδύνους
- ✓ να λαμβάνει υπόψη την ύπαρξη κατοικημένων περιοχών, στρατοπέδων, πεδίων στρατιωτικών ασκήσεων, ή άλλων απαγορεύσεων
- ✓ να είναι εφικτή ανάλογα με την κλίση του εδάφους και την ύπαρξη χαραδρών και απότομων κρημών
- ✓ να μην αποκλίνει κατά πολύ από πιθανούς σταθμούς ή σημεία πρόσβασης σε περίπτωση ανάγκης για βοήθεια ή υποστήριξη
- ✓ να περιέχει βατές προσβάσεις (μονοπάτια, δρόμους) ανάλογα με την κατεύθυνση που θέλουμε να ακολουθήσουμε.

Όταν καθορίσουμε την πορεία μας πάνω στο χάρτη, θα πρέπει να αναγνωρίσουμε σταθερά σημεία αναφοράς, τα οποία θα μπορούμε να αναγνωρίζουμε στο έδαφος στην εκτέλεση της

πορείας, για να έχουμε συνεχή παρακολούθηση και έλεγχο. Η σήμανση των σημαντικών σημείων θα πρέπει να γίνει πάνω στο χάρτη, παράλληλα με την ετοιμασία καταλόγου με τις συντεταγμένες των σημείων αυτών και πιθανά τηλέφωνα ή άλλα στοιχεία επικοινωνίας για εύκολη πρόσβαση και χρήση, σε περίπτωση που υπάρξει για οποιοδήποτε λόγο έκτακτη ανάγκη.

Το σχεδιασμό της δράσης μας, θα πρέπει να παρουσιάσουμε με κάθε λεπτομέρεια στους Βαθμοφόρους μας, οι οποίοι με τη σειρά τους αφού ικανοποιηθούν για τη σοβαρότητα και την πληρότητά της, έχουν υποχρέωση να ενημερώσουν σχετικά και να εξασφαλίσουν τις απαραίτητες άδειες από την Τοπική ή/και την Επαρχιακή Εφορεία και σε περιπτώσεις που πιθανό να απαιτείται και από τη Γενική Εφορεία. Παράλληλα, θα ειδοποιήσουν τις τοπικές αρχές (αστυνομία, δασικό σταθμό, νοσοκομείο, κέντρο υγείας, στρατόπεδα κτλ.) σχετικά με τη διοργάνωση της δράσης τόσο για ενημέρωση, όσο και για ετοιμότητα παροχής βοήθειας ή υποστήριξης αν αυτό απαιτηθεί.

Σε μερικές περιπτώσεις, είναι δυνατόν η προεργασία αυτή να γίνει από τους Βαθμοφόρους μας, οι οποίοι θα ετοιμάσουν για μας τη δράση δίνοντάς μας φακέλους με οδηγίες κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της. Στην περίπτωση αυτή, μέσα από το άγνωστο του τι θα ακολουθήσει, ζούμε μια έντονη περιπέτεια στο ύπαιθρο.

Η Πορεία και το Ταχύ Οδοιπορικό

Οποσδήποτε, συμπληρώνοντας τις απαιτήσεις του πτυχίου του Πρωτέα Προσκόπου και του Χάλκινου Τρίφυλλου, έχεις αποκτήσει τις γνώσεις και κάποιες εμπειρίες σχετικά με τον τρόπο που περπατούμε στο ύπαιθρο και συμμετέχουμε σε μια πορεία. Μέσα από τις απαιτήσεις αυτές, γνωρίζεις επίσης πώς σκοπεύουμε σε σταθερά σημεία και πώς υπολογίζουμε το αζιμούθιο της γωνιάς της πορείας που ακολουθούμε. Τα στοιχεία αυτά, καθώς επίσης και τις παρατηρήσεις σου θα πρέπει να καταγράψεις στις σημειώσεις που θα κρατήσεις στην πορεία σου, για να μπορέσεις να ετοιμάσεις τη χαρτογράφησης της και να τη συμπεριλάβεις στην αναφορά σου.

Η εργασία της καταγραφής των στοιχείων αυτών και της τήρησης σημειώσεων, ονομάζεται «ταχύ οδοιπορικό». Για ευκολία, χρησιμοποιούμε το ειδικό έντυπο καταχώρισης σημειώσεων στο ταχύ οδοιπορικό, το οποίο διαθέτει το Προσκοπικό Κατάστημα. Για ευκολία στην τήρηση των σημειώσεων, αλλά και για την παρουσίαση της χαρτογράφησης της πορείας, χρησιμοποιούμε τα τοπογραφικά σημεία που αποτελούν συνθηματικές παραστάσεις των πιθανών

χαρακτηριστικών που θα βρούμε στο έδαφος. Μερικά από τα χαρακτηριστικά αυτά είναι φυσικά (λίμνες, λόφοι, δάση κτλ.) και άλλα τεχνητά (δρόμοι, περιφράξεις, οικίες, διατρήσεις, ηλεκτρικές γραμμές κτλ.). Στην ετοιμασία της χαρτογράφησης της πορείας σου, είναι δυνατό να χρησιμοποιήσεις χρωματισμούς στο σχεδιασμό των τοπογραφικών σημείων, για να δώσεις ένα έντονο χρώμα στη χαρτογράφηση σου, στη διάρκεια όμως της τήρησης των σημειώσεων στο ταχύ οδοιπορικό, απλώς χρησιμοποιείς τα τοπογραφικά σημεία ως σημεία αναφοράς.

Για να συμπληρώσεις το έντυπο και να τηρήσεις ορθές σημειώσεις, θα πρέπει πρώτιστα να είσαι σε θέση να μετράς αποστάσεις περπατώντας. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να κάνεις, προηγουμένως, την προετοιμασία σου, μετρώντας το μέγεθος του διασκελισμού σου. Αυτό γίνεται κατορθωτό μετρώντας τους φυσικούς σου διασκελισμούς που απαιτούνται για να καλύψεις μια απόσταση (π.χ. 50 μέτρων), την οποία έχεις με ακρίβεια μετρήσει προηγουμένως και διαιρώντας την απόσταση αυτή με τον αριθμό των διασκελισμών σου. Για να είσαι απόλυτα ακριβής, επαναλαμβάνεις το πείραμά σου αρκετές φορές, σε διαφορετικές ώρες και μέρες και υπολογίζεις το μέσο όρο όλων των μετρήσεων που έκανες.

ΣΩΜΑ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

TACHY ODOIPOPIKO

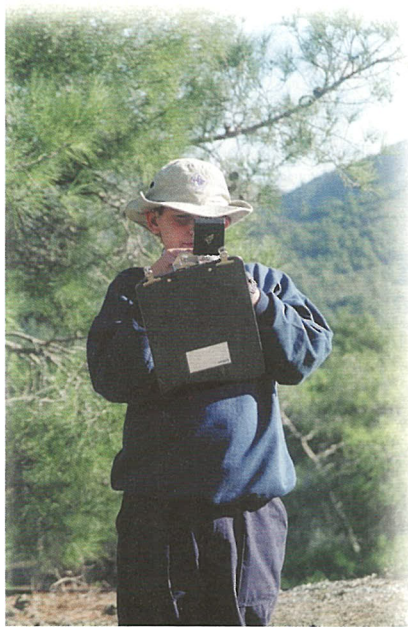
Περιοχή ΚΟΡΝΟΥ Λεω. Έκπ. Κέντρο Σ.Π.Κ. Προς Χωριό Κόρνου
 Ημερομηνία 4 Ιανουαρίου 2004 Εν/τία / Όμιλος "Γαλατών"
 Οργανωτές: 1. ΚΕΣΤΑΣ ΧΡΙΣΤΟΥ 3. ΓΑΒΡΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Σελίδα 1
 2. ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 4. ΣΤΕΛΙΑΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΣΤΑΣΗΣ	ΩΡΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑ	ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙΜΑΚΑ 1: 1000 1:3 = 0.001	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΕΞΙΑ	ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΣΕ ΜΕΤΡΑ	ΓΩΝΙΑ ΠΟΡΕΙΑΣ
4.	08.04	Σε 100μ Αυτοκίνητος Λευκωσία/Αφέντη		Σε 150μ αφέντη Κορνή	40μ	90°
3	01.56	Πολλός λόφος Αυτοκίνητος σε 150μ. Αυτοκίνητος δρόμος		Εκκλησία και έξοδος Αγίου Ευφροσύνης	30μ	315°
2	07.42	Δάσος		Εκκλησία Αγ. Ευφροσύνης	55μ	58°
1	07.35	Δάσος Σε απόσταση 450μ αυτοκίνητος Κορνή		Σε απόσταση 60 μέτρων εμφανίζεται το Προσκύνητο Αγίου Γεωργίου	75μ	270°

Στην καταγραφή και την τήρηση των σημειώσεών σου, συμπληρώνεις το έντυπό σου αρχίζοντας από το κάτω μέρος της σελίδας, αφού προηγουμένως καταγράψεις τα στοιχεία σου και τα στοιχεία της πορείας σου στο πάνω μέρος της πρώτης σελίδας. Τηρούμε σε κάθε σελίδα τις σημειώσεις μας αρχίζοντας από κάτω προς τα πάνω, για να ακολουθούμε ουσιαστικά με τον τρόπο αυτό μια συνέχεια στην τήρηση των σημειώσεών μας, χωρίς να «σπάσουμε» ξεχωριστά το κάθε τμήμα που μετρούμε και υπολογίζουμε.

Στο μέσο της σελίδας μας, στο χώρο όπου βρίσκεται το τετραγωνισμένο χαρτί, σημειώνουμε με τη χρήση των τοπογραφικών σημείων τις παρατηρήσεις μας αριστερά και δεξιά της γραμμής πορείας (η οποία υλοποιείται από την κατεύθυνση που ακολουθούμε). Οι σημειώσεις μας θα πρέπει να τηρούνται με τη χρήση κλίμακας αποστάσεων, την οποία καταγράφουμε στο έντυπό μας. Στα αριστερά και δεξιά των σημειώσεών μας, με τοπογραφικά σημεία, περιγράφουμε τα κύρια χαρακτηριστικά που συναντούμε, ενώ στο αριστερό τμήμα του εντύπου, αριθμούμε με αύξοντα αριθμό τις στάσεις μας και καταγράφουμε την ώρα που παίρνουμε τις μετρήσεις μας. Στο δεξιό μέρος του εντύπου, σημειώνουμε τη γωνιά πορείας που ακολουθούμε, το αζιμούθιο δηλαδή της κατεύθυνσης προς την οποία περπατούμε.

Μέρος της αναφοράς που θα ετοιμάσουμε, θα περιλαμβάνει ημερολόγιο των κινήσεών μας, καθώς επίσης και συλλογή αντικειμένων και στοιχείων που πιθανό να περιυλλέξουμε. Στη δημιουργία της συλλογής μας, θα πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί να μην καταστρέψουμε το φυσικό περιβάλλον και ιδιαίτερα να κόβουμε και να ξερριζώνουμε φυτά και αγριολούλουδα τα οποία είναι προστατευόμενα ή που σπανίζουν σε είδος, όπως και να μην επιφέρουμε οποιεσδήποτε καταστροφές σε ιστορικά ή πολιτιστικά μνημεία και σε ιδιωτικές περιουσίες. Ο σεβασμός του περιβάλλοντος και της ξένης περιουσίας, αποτελούν μέρος της δράσης μας και του τρόπου της συμπεριφοράς μας ως Προσκόπων.

Χαρτογράφηση της Πορείας

Η χαρτογράφηση της πορείας μας γίνεται αφού επιστρέψουμε στη Βάση μας (στην εστία μας ή στον χώρο της κατασκηνώσής μας) με τη χρήση τετραγωνισμένου χαρτιού.

Αρχίζουμε τη χαρτογράφησή μας προσανατολίζοντας το χαρτί μας. Όπως συνηθίζεται και στους χάρτες, το πάνω μέρος αντιπροσωπεύει το Βορρά και το κάτω το Νότο, το δεξί άκρο την Ανατολή και το αριστερό τη Δύση. Με τον τρόπο αυτό, θα πρέπει να καθορίσουμε το σημείο απ' όπου θα αρχίσουμε τη χαρτογράφηση της πορείας μας, κοιτάζοντας τις σημειώσεις μας που κρατήσαμε στο ταχύ οδοιπορικό και υπολογίζοντας τη γενική κατεύθυνση που ακολουθήσαμε. Ο υπολογισμός αυτός είναι απαραίτητος, για να υπολογίσουμε το σημείο έναρξης της πορείας μας τοποθετώντας το πάνω στο χαρτί μας με τρόπο που να μπορέσουμε να «χωρέσουμε» τη χαρτογράφησή μας μέσα στο χαρτί που διαθέτουμε. Έτσι, αν η γενική κατεύθυνση που ακολουθήσαμε είναι βορειοδυτική, αρχίζουμε τη χαρτογράφησή μας από το κάτω δεξιό μέρος του χαρτιού μας, κ.ο.κ.

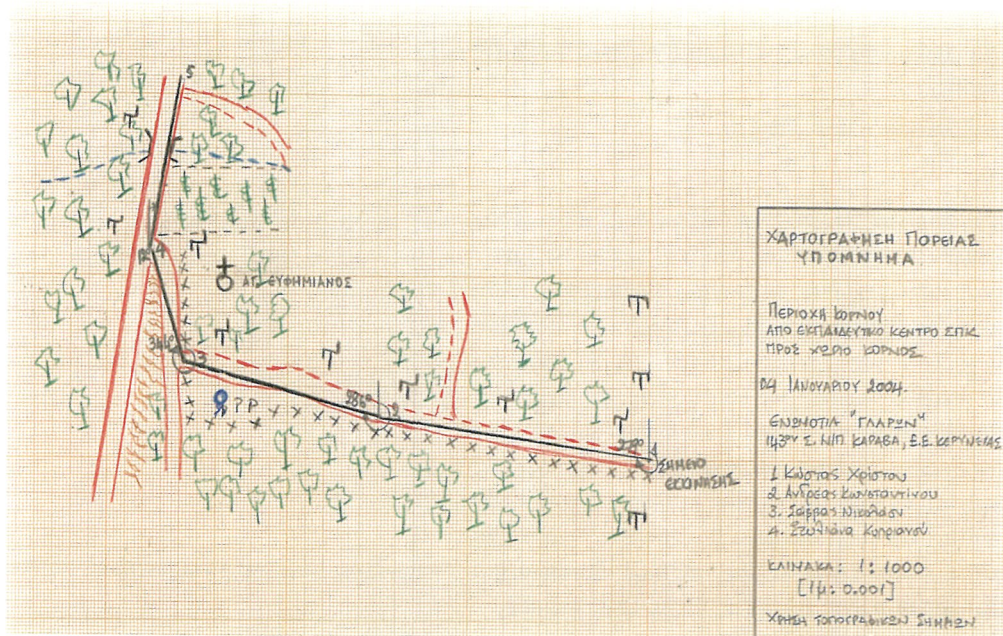
Το επόμενο βήμα, είναι η επιλογή της κατάλληλης κλίμακας που θα χρησιμοποιήσουμε για τη χαρτογράφηση, εφόσον θα πρέπει να υπολογίσουμε και να προνοήσουμε η χαρτογράφηση να χωρέσει μέσα στο μέγεθος του χαρτιού που διαθέτουμε και ταυτόχρονα να μην είναι πολύ μικρή, αλλά λογικού μεγέθους και ευανάγνωστη.

Όλα τα στοιχεία που χρησιμοποιούμε, καθώς επίσης και άλλες πληροφορίες όπως η τοποθεσία, η ημερομηνία της πορείας, τα τοπογραφικά σημεία που χρησιμοποιούμε κτλ. τα επεξηγούμε στο υπόμνημα της χαρτογράφησης που ετοιμάζουμε. Για ορθή χαρτογράφηση της πορείας θα πρέπει να χρησιμοποιούμε:

- ✓ Κλίμακα
- ✓ Κατευθύνσεις και γωνίες σε κάθε σημείο στάσης που σημειώνουμε
- ✓ Αρίθμηση των σημείων στάσης που ακολουθήσαμε
- ✓ Χρησιμοποίηση των τοπογραφικών σημείων για σήμανση των χαρακτηριστικών σημείων που αναγνωρίσαμε και καταγράψαμε

- ✓ Υπόμνημα με επεξηγήσεις
- ✓ Αν είναι δυνατό, χρωματισμό για έντονη και συγυρισμένη παρουσίαση της εργασίας μας (στο παρελθόν η ετοιμασία της χαρτογράφησης γινόταν με τη χρησιμοποίηση μαύρου μελανιού για ευκολία στη φωτοτύπηση και ετοιμασία αντιγράφων. Με τη σύγχρονη τεχνολογία και τη δυνατότητα ετοιμασίας έγχρωμων αντιγράφων, η χρησιμοποίηση χρωμάτων κάνει περισσότερο ευπαρουσίαστη την εργασία μας).

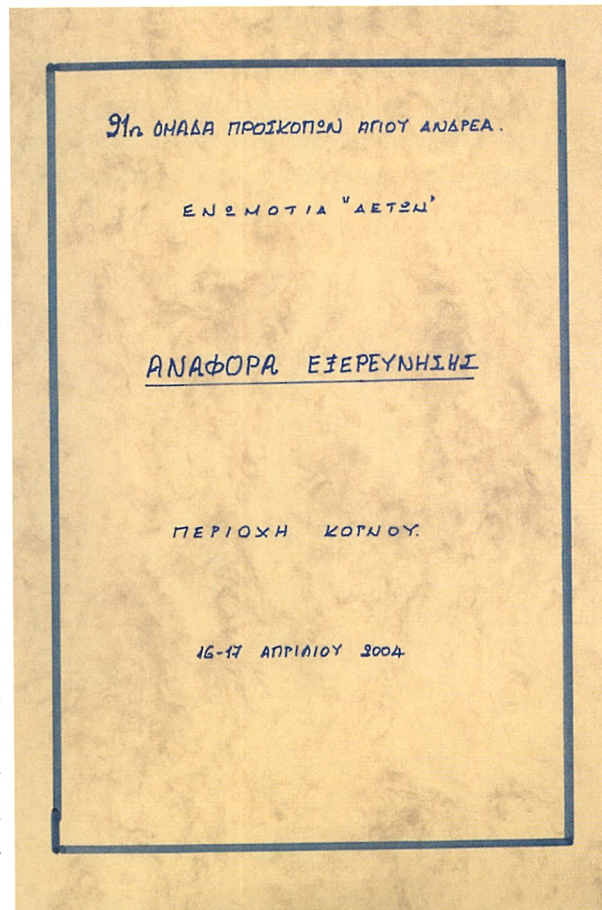

Ετοιμασία Αναφοράς

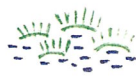
Η αναφορά μιας πορείας αποτελείται από την ετοιμασία ενός φακέλου στον οποίο περιέχονται:

- ✓ Συνοπτική έκθεση της δράσης
- ✓ Ημερολόγιο της δράσης
- ✓ Αντίγραφο των σημειώσεων που κρατήσαμε ως ταχύ οδοιπορικό (αν οι σημειώσεις μας είναι καθαρές, τις επισυνάπτουμε αυτούσιες, είναι όμως δυνατό να τις καθαρογράψουμε)
- ✓ Χαρτογράφηση της πορείας μας
- ✓ Συλλογές.

Η αναφορά της πορείας ετοιμάζεται τόσο για να μπορέσουμε να παρουσιάσουμε τη δράση μας στα άλλα μέλη της ομάδας μας, όσο και για να αφήσουμε στη γωνιά της Ενωμοτίας μας ή στο αρχείο της Ομάδας μας ένα βοήθημα, τη δική μας συνεισφορά ίσως, στην ιστορία της Ομάδας μας. Γι' αυτό και η εργασία μας αυτή θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένη και συγυρισμένη μιας και θα αποτελεί ζωντανή μαρτυρία της ζωής μας στην Ομάδα. Κάποτε, ίσως σε μερικά χρόνια που εμείς θα έχουμε φύγει από την Ομάδα και θα είμαστε στην Κοινότητα ή ακόμη και Βαθμοφόροι, οι νεότεροι Πρόσκοποι να χρησιμοποιήσουν την εργασία μας αυτή ως βοήθεια και ως παράδειγμα για τη διοργάνωση της δικής τους δράσης.

Τοπογραφικά Σημεία

	Ασφαλτοστρωμένος δρόμος		Πηγή		Δεξαμενή
	Σταυροδρόμι		Λίμνη		Εκκλησία
	Καρόδρομος		Υδατοφράκτης		Σχολείο
	Δρόμος υπό κατασκευή		Βάλτος		Μεταλλείο
	Μονοπάτι		Ακτή με βράχια		Λατομείο
	Μονοπάτι δύσβατο		Ακτή με αμμουδιά		Ταχυδρομείο
	Ποταμός		Φάρος		Τηλεφωνικός θάλαμος
	Ρυάκι με νερό		Ανεμόμυλος		Μοναχικό Σπίτι
	Ρυάκι χωρίς νερό		Νερόμυλος		Ηλεκτρικός Πάσσαλος

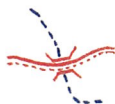
Ελαιόδεντρα

Συστάδα Δέντρων

Απότομη πλαγιά

Καρόδρος με
γεφύρι και ρυάκι
χωρίς νερόΑμπέλια /
ΑμπελώναςΔέντρα / Δάσος
ΚωνοφόρωνΔρόμος ασφαλτο-
στρωμένος με γεφύρι
και ποτάμι με νερό

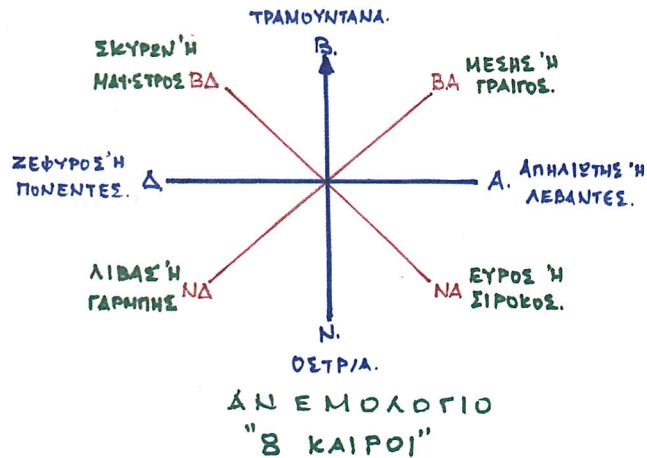
Μοναχικό Δέντρο

Δέντρα / Δάσος
Οπωροφόρων

Δασοφυλάκιο

Γεφύρι

Δράση Προσφοράς Κοινωνικής Υπηρεσίας

Η προσφορά υπηρεσίας στο κοινωνικό σύνολο, αποτελεί μέρος της δέσμευσής σου ως Προσκόπου μέσα από την Προσκοπική Υπόσχεση και το Νόμο των Προσκόπων. Η κοινωνική προσφορά μπορεί να πάρει πολλές μορφές και βασίζεται πάνω στην προσφορά υπηρεσίας προς το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Μια δραστηριότητα κοινωνικής προσφοράς θα πρέπει επομένως να αποσκοπεί στη δημιουργία οφέλους για το κοινωνικό σύνολο, κάτι το οποίο ο τόπος μας και η κοινωνία που ζούμε έχουν μεγάλη ανάγκη.

Ως δραστηριότητες κοινωνικής προσφοράς, μπορούν να θεωρηθούν πολύ μικρά πράγματα, τα οποία όμως πιθανό να έχουν πολύ μεγάλη αξία για το κοινωνικό σύνολο. Μια δραστηριότητα διαφώτισης των ανθρώπων, που έχουν άμεση σχέση μαζί μας, όπως της γειτονιάς στην οποία ζούμε, ή των συμμαθητών μας, πάνω σε ένα θέμα που σχετίζεται με τις συνθήκες ζωής μας ή τους κινδύνους που μας απειλούν, όπως για παράδειγμα ο καρκίνος του δέρματος, αποτελεί δράση κοινωνικής προσφοράς. Μια καλή πράξη την περίοδο των γιορτών (Χριστούγεννα - Πάσχα) για ανακούφιση δυσπραγούντων μελών του κοινωνικού συνόλου, η δημιουργία ενός χώρου ψυχαγωγίας για παιδιά ή άτομα τρίτης ηλικίας, αποτελούν πράξεις κοινωνικής προσφοράς.

Μέσα στα πλαίσια του περιβάλλοντος που ζεις και της κοινότητας στην οποία είσαι μέλος, θα αναγνωρίσεις ανάγκες οι οποίες υπάρχουν και για τις οποίες ως άτομο, αλλά περισσότερο ως Πρόσκοπος θα πρέπει να ευαισθητοποιηθείς και να δράσεις.

Για να οργανώσεις μια δράση κοινωνικής προσφοράς, θα πρέπει πρώτιστα να αποφασίσεις τι θα κάνεις και ποιος θα είναι ο τελικός σου στόχος. Στη συνέχεια, θα πρέπει να επιλέξεις τα άτομα με τα οποία θα συνεργαστείς για να πετύχεις τον σκοπό σου. Τα άτομα αυτά, μπορεί να είναι μέλη της Ενωμοτίας σου, οπότε η δράση αυτή θα μπορούσε να συμπεριληφθεί στο πρόγραμμα της Ενωμοτίας στην ενωμοτιακή δράση. Εφόσον ετοιμαστεί η Ομάδα η οποία θα

Βοηθήσει στη διοργάνωση της δράσης, απαιτείται η επαφή με τον Οργανισμό με τον οποίο θα συνεργαστούμε ή στον οποίο θα πρέπει να απευθυνθούμε για να εξασφαλίσουμε, αν απαιτείται, σχετική άδεια.

Για τη δημιουργία ενός πάρκου, για παράδειγμα, απαιτείται η προηγούμενη εξασφάλιση άδειας από την τοπική αρχή, Δήμο ή Κοινότητα, ενώ για την επίσκεψη σε ένα ευαγές ίδρυμα απαιτείται η συγκατάθεση και η βοήθεια των υπευθύνων του ιδρύματος.

Σε όλα τα στάδια των ενεργειών μας, απαιτείται να τηρούμε ενήμερο τον Αρχηγό μας ο οποίος θα μας καθοδηγεί σε όλα μας τα βήματα και θα ενημερώνει, όταν και όπου αυτό απαιτείται, τον Αρχηγό του Συστήματος ο οποίος με τη σειρά του πιθανό να απαιτηθεί να απευθυνθεί στην Επαρχιακή Εφορεία. Είναι πολύ σημαντικό, πριν αρχίσουμε τις επαφές μας, να βεβαιωθούμε ότι αυτό που έχουμε επιλέξει να κάνουμε, είναι κάτι που πραγματικά βρίσκεται μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων μας και μπορούμε να το κάνουμε, ο χρόνος που απαιτείται για την υλοποίησή του είναι ρεαλιστικός και μπορούμε να το διαθέσουμε, και τη βοήθεια την οποία πιθανό να χρειαστούμε από άλλους μπορούμε να την εξασφαλίσουμε. Αν η δράση μας συμπεριλαμβάνει κάποιο κόστος, θα πρέπει να αναζητήσουμε την πηγή χρηματοδότησής της, κάνοντας έναν απλό υπολογισμό των εξόδων και των εσόδων που θα έχουμε, βεβαιώνοντας τον εαυτό μας ότι είναι ισοσκελισμένος.

Ιδέες για δραστηριότητες κοινωνικής προσφοράς υπάρχουν πολλές. Ως Πρόσκοπος να επιλέξεις επίσης την ιδέα που νομίζεις ότι θα βοηθήσει καλύτερα την κοινότητα στην οποία ζεις και που βρίσκεται μέσα στα πλαίσια των δικών σου δυνατοτήτων.

Ερασιτεχνική Ενασχόληση

Η ενασχόληση με ενδιαφέροντα θέματα, που συνήθως δε σχετίζονται με το επάγγελμα ή με την ασχολία κάποιου, ωφελούν το άτομο να ξεφύγει από την καθημερινότητα της ζωής, ξεκουράζοντας το μυαλό και το σώμα από την καθημερινή κόπωση. Ένας καλός Πρόσκοπος θα πρέπει να αναπτύσσει τον εαυτό του ισορροπημένα, αφιερώνοντας ικανοποιητικό χρόνο στην εργασία του ή στο διάβασμά του που ως μαθητής θα αποτελεί την κύρια ασχολία του, παράλληλα όμως θα πρέπει να φροντίζει να ξεκουράζεται από την καθημερινότητα της κύριας ενασχόλησής του, με τρόπο ευχάριστο και δημιουργικό.

Το τι ευχαριστεί ένα άτομο, είναι θέμα εντελώς υποκειμενικό και

εξαρτάται από τα ενδιαφέροντα και τις επιδιώξεις του. Η ψυχαγωγία είναι λέξη με τεράστιο νόημα, αλλά και μεγάλη σημασία για το σύγχρονο άνθρωπο. Παρ' όλο που έχει τις ρίζες της στην αρχαία Ελλάδα και λέγεται ότι προέρχεται από τη μεταφορά των σκλάβων που έσκαβαν στα χρυσωρυχεία του Λαυρίου σε χώρο όπου

μπορούσαν να αναπνεύσουν και να ξεκουραστούν για ένα χρονικό διάστημα, πριν από την επιστροφή τους πίσω στην ρουτίνα της ανασκαφής για εξόρυξη χρυσού, σήμερα αναφέρεται στη δυνατότητα του ατόμου, να ασχοληθεί με θέματα του ενδιαφέροντός του, όταν υπάρχει η σχετική

δυνατότητα, για αναζωογόνηση και ενδυνάμωση του σώματος και της ψυχής.

Για να επιλέξεις μια ερασιτεχνική ενασχόληση, θα πρέπει να έχεις υπόψη σου μια σειρά από παράγοντες και παραμέτρους, που επηρεάζουν τη δυνατότητά σου ως άτομο να ασχοληθείς με αυτή.

- **Χρόνος.** Μια ερασιτεχνική ενασχόληση απαιτεί την αφιέρωση κάποιου χρόνου γι' αυτή. Φυσικά αυτό αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για να αποφασίσει το άτομο να ασχοληθεί με κάτι, όμως θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι κάποιες ερασιτεχνικές ενασχολήσεις απαιτούν την αφιέρωση περισσότερου χρόνου παρά κάποιες άλλες.

- **Κόστος.** Κάθε ερασιτεχνική ενασχόληση απαιτεί από το άτομο να καταβάλει κάποιο χρηματικό κόστος. Αυτό μπορεί να είναι με τη μορφή δικαιώματος συμμετοχής στην ενασχόληση, με τη μορφή αγοράς εξοπλισμού και άλλου υλικού (μουσικό όργανο για τη μουσική, ποδήλατο ή άλλο όργανο για γυμναστική, εργαλεία γλυπτικής για τη γλυπτική κτλ.), με τη μορφή διδάκτρων σε εξειδικευμένα άτομα και εκπαιδευτές κ.ο.κ.

- **Πρόσβαση.** Η εύκολη και γρήγορη μετάβαση στο χώρο διεξαγωγής της ενασχόλησης, παρέχει τη δυνατότητα εξοικονόμησης πολύτιμου χρόνου στις μετακινήσεις, αλλά και ανεξαρτητοποίησης του ατόμου με αποτέλεσμα να μην εξαρτάται από τρίτους (γονείς, αδέρφια κτλ.) ως προς τη δυνατότητα παροχής μέσου πρόσβασης σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

- **Φυσικές Ικανότητες και Ταλέντο.** Για την ενασχόληση με κάποιες ερασιτεχνικές δραστηριότητες, είναι δυνατό να απαιτούνται ιδιαίτερα σωματικά ή άλλα προσόντα, τα οποία πιθανόν ως άτομα να μη διαθέτουμε. Μια ερασιτεχνική ασχολία, μας δίνει την ευκαιρία να αναγνωρίσουμε το ταλέντο και τις δυνατότητές μας, ταυτόχρονα όμως να αναγνωρίσουμε και τις αδυναμίες μας.

Η αναγνώριση των ικανοτήτων και των αδυναμιών μας, μπορούν να ανακαλυφθούν μέσα από την ενασχόλησή μας με ερασιτεχνικές δραστηριότητες, δίνοντας έτσι την ευκαιρία στον εσωτερικό μας κόσμο και το ταλέντο μας να εκδηλωθεί ελεύθερα. Η αξιολόγηση όμως του ίδιου του εαυτού μας, με τη μεγαλύτερη δυνατή αντικειμενικότητα, είναι στοιχείο ιδιαίτερα σημαντικό, για την όσο το δυνατόν καλύτερη αναγνώριση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών μας, τόσο για να καλυτερεύσουμε και να βελτιώσουμε τις επιδόσεις μας ως άτομα, όσο και για να περιορίσουμε τις αδυναμίες μας.

Υγεία

Η Συνεχής Βελτίωση του Ατόμου

Οι φυσικές και οι πνευματικές ικανότητες, οπωσδήποτε διαφέρουν μεταξύ των ατόμων. Ο κάθε άνθρωπος, έχει τη δική του προσωπικότητα, τη δική του σωματική διάπλαση, τις δικές του ικανότητες.

Οπωσδήποτε, ως Πρόσκοπος μέσα από τις εκδρομές κυρίως και τις δράσεις στο ύπαιθρο, αλλά και μέσα από τη ζωή της Ομάδας και της Ενωμοτίας σου, θα έχεις αναγνωρίσει τόσο τις δικές σου σωματικές και φυσικές ικανότητες, όσο και των άλλων Προσκόπων με τους οποίους έχεις συνεργαστεί και συνεργάζεσαι. Η διαφορετικότητα μεταξύ των ατόμων, είναι κάτι για το οποίο κανένας δε θα πρέπει να νιώθει ότι βρίσκεται σε μειονεκτική ή πλεονεκτική θέση. Για όλους τους ανθρώπους, υπάρχει θέση στη ζωή, όσο δυνατοί ή αδύνατοι μπορεί να είναι ή να νιώθουν. Θα έχεις πολλές φορές αισθανθεί την

ανάγκη να ζητήσεις τη βοήθεια ενός άλλου Προσκόπου της Ομάδας ή της Ενωμοτίας σου, στην κατασκήνωση, σε μια δράση ή ακόμη και στη διάρκεια μιας προσκοπικής συγκέντρωσης. Με τον τρόπο αυτό, θα έχεις αντιληφτεί, ότι όλοι οι άνθρωποι, χρειαζόμαστε ο ένας τον άλλο και συμπληρώνουμε μαζί τις αδυναμίες μας ή βελτιώνουμε ακόμη περισσότερο τις δυνάμεις μας.

Ένας καλός Πρόσκοπος, είναι απαραίτητο να γνωρίζει τα όρια των δυνατοτήτων του, τόσο των φυσικών όσο και των πνευματικών. Η φύση έχει προικίσει το κάθε άτομο με ιδιαίτερες ικανότητες, δεξιότητες και πνευματικές ευαισθησίες. Ως άτομα, λοιπόν, θα πρέπει να αναγνωρίσουμε τα χαρίσματα και τις αδυναμίες μας μελετώντας τον εαυτό μας. Οι αρχαίοι μας πρόγονοι, με όλη τη σοφία που τους διέκρινε, συνήθιζαν να εφαρμόζουν γι' αυτή την περίπτωση ένα όμορφο ρητό. Το «ΓΝΩΘΙ

ΣΑΥΤΟΝ», που μεταφραζόμενο στη σύγχρονη ελληνική γλώσσα, σημαίνει «ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΟΥ». Γνωρίζω δηλαδή τις ικανότητές μου, γνωρίζω τα όρια των δυνατοτήτων μου αυτών, αναγνωρίζω τις αδυναμίες μου και έχω επίγνωση για το τι είμαι στη ζωή.

Δε φτάνει, όμως, απλώς να αναγνωρίσεις ως άτομο τον εαυτό σου. Οπωσδήποτε, αυτό είναι κάτι το πολύ σημαντικό στην εποχή που ζούμε, όπου πολλοί άνθρωποι στερούνται αυτής της βάσης κριτικής του εαυτού τους. Ως Πρόσκοπος, είναι καλό να κάνεις βίωμά σου το ρητό «ΑΙΕΝ ΑΡΙΣΤΕΥΕΙΝ», ένα ρητό με ιδιαίτερη σημασία για τους Έλληνες Προσκόπους, όχι μόνο γιατί αυτό αποτελεί μέρος της πλούσιας κληρονομιάς που μας άφησαν οι πρόγονοί μας, αλλά και γιατί το άφησε ως παρακαταθήκη στους Έλληνες Προσκόπους, ένας από τους μεγαλύτερους πολιτικούς της σύγχρονης ελληνικής πολιτικής

ιστορίας, ο Ελευθέριος Βενιζέλος, με μια ιδιόχειρη αφιέρωσή του. Το ομηρικό «Αιέν Αριστεύειν», ως ρητό, παροτρύνει το άτομο να προσπαθεί συνεχώς να βελτιώνει τον εαυτό του. Ένας Πρόσκοπος βελτιώνει τον εαυτό του, προσπαθώντας να γίνει ακόμη καλύτερος σε ό,τι πιστεύει ότι είναι δυνατός περιορίζοντας ταυτόχρονα τα αρνητικά στοιχεία του χαρακτήρα του.

Η συνεχής προσπάθεια βελτίωσης του εαυτού μας δε θα πρέπει να σταματήσει ποτέ. Η προσπάθεια αυτή θα πρέπει να είναι συνεχής για ένα άτομο, γιατί πραγματικά δίνει νόημα και σιγουριά στη ζωή. Ένας Πρόσκοπος πρέπει να δίνει νόημα στη ζωή του και να προσπαθεί να ζει κάθε μέρα όσο πιο έντονα μπορεί. Θα πρέπει όμως ταυτόχρονα, να προσπαθεί έτσι που κάθε καινούργια μέρα που ξημερώνει να είναι καλύτερη όχι μόνο για τον ίδιο, αλλά και για τους συνανθρώπους του, για ολόκληρο, αν μπορεί, τον κόσμο.

Ολυμπισμός-Αθλητισμός

Αθλητική Ιστορία της Κύπρου

Η Κύπρος από τα πολύ παλιά χρόνια υπήρξε πάντοτε παραδοσιακά μια αθλητική χώρα. Βάση της αθλητικής αυτής ιστορίας των Κυπρίων, υπήρξε η ελληνική τους καταγωγή και η πίστη στο πρότυπο του «καλού καγαθού» που ενσαρκώνεται μέσα από τον αθλητισμό και την μουσική.

Η Κύπρος, ως χώρος ελληνικός, υπήρξε σταθερά προσηλωμένος στο πνεύμα του Ολυμπισμού. Αυτό φαίνεται μέσα από τις πολλαπλές διακρίσεις Κυπρίων στον χώρο της Αρχαίας Άλτεως, τα στάδια και τα γυμνάσια, τις επιγραφές, τα γλυπτά, τις παραστάσεις στα αγγεία και τις αναφορές των αρχαίων συγγραφέων.

Επιγραφές, που έχουν ανακαλυφτεί, μαρτυρούν ότι διεξάγονταν στην Κύπρο αγώνες κατά την Ελληνιστική Περίοδο, ενώ οι αθλητές από την Κύπρο συμμετείχαν ισότιμα και ανελλιπώς σε όλους τους αγώνες στην Ελλάδα. Την εποχή των Πτολεμαίων, η παρουσία των Κυπρίων αθλητών σε αγώνες στην Ελλάδα έγινε εντονότε-

ρη, ενώ την περίοδο των ρωμαϊκών χρόνων, υπήρξε συνέχεια της επαφής αυτής, παρόλο που είχε καθεί πλέον το καθαρά Ελληνικό Πνεύμα των αγώνων. Ήταν την εποχή αυτήν που οι Κύπριοι ως συνεχιστές της αρχαίας ελληνικής παράδοσης δημιούργησαν τα θαυμάσια γυμνάσια της Σαλαμίνας και του Κουρίου, ενώ πιθανό να δημιουργήθηκαν και άλλοι παρόμοιοι χώροι άθλησης, οι οποίοι δεν έχουν έρθει ακόμη στο φως από την αρχαιολογική σκαπάνη.

Ειδικά στις αρχαίες Ολυμπιάδες, η συμμετοχή και συμβολή της Κύπρου υπήρξε σημαντική. Ο Ιούλιος ο Αφρικανός, αναφέρει δύο Σαλαμίνιους Ολυμπιονίκες, τον Ηρακλείδη και τον Ενησίκρατο, γεγονός που επιβεβαιώνει και ο Πausanías στο βιβλίο του «Ελλάδος Περιήγησις». Ο Ονησίκρατος, αναφέρεται να κέρδισε νίκη στην 150η Ολυμπιάδα το 180 π.Χ. και ο Ηρακλείδης στην 144η Ολυμπιάδα

το 204 π.Χ.

Γυμνάσια (Στάδια) δημιουργήθηκαν σε όλες τις πόλεις

της Κύπρου — Πάφο, Κούριο, Κίτιο, Σαλαμίνα, Αμαθούντα, Λάπηθο, Σόλους, Καρπασία και Μάριο — τα οποία διατηρήθηκαν μέχρι και τους Βυζαντινούς χρόνους. Ο αθλητισμός ως μια ευχάριστη απασχόληση, φαίνεται να διατηρήθηκε από τους Κυπρίους και στο Μεσαίωνα. Η αθλητική δύναμη και η παλικάροσύνη, αναφέρονται έντονα στο έπος του Διγενή Ακρίτα, ενώ την ίδια παλικάριά, υμνεί και ο Κορνάρος στον Ερωτόκριτο. Μέσα από την ενασχόληση των Κυπρίων με τον αθλητισμό, δημιουργούνται τα χρόνια που ακολουθούν, πολλά παραδοσιακά παιγνίδια, τα οποία ουσιαστικά αποτελούν έκφραση της ανάγκης για άθληση. Το πήδημα, το διτζιήμι, η πάλη και άλλα αθλήματα αποτελούν ένα σημαντικό μέρος των γιορτών και των πανηγυριών που διοργανώνονται.

Αρχαία Ολυμπία και Ολυμπιακοί Αγώνες

Η αρχαία Ολυμπία ήταν θρησκευτικό κέντρο, πολύ πριν από τους πρώτους γνωστούς Ολυμπιακούς Αγώνες το 776 π.Χ. Πιθανόν όλα να έχουν αρχίσει από μια σκυταλοδρομία νέων που άναβαν το βωμό της θεάς Ήρας, που βρισκόταν δίπλα από την πηγή στους πρόποδες του Κρόνιου Λόφου. Σιγά-σιγά, η λατρεία της Ήρας αντικαταστάθηκε από τη λατρεία του Δία, γι' αυτό και κτίστηκε στο κέντρο του χώρου της Αρχαίας Ολυμπίας ο ναός με το τεράστιο χρυσό άγαλμα που αφιερώθηκε σε αυτόν.

Σταδιακά, στο θρησκευτικό γεγονός, προστέθηκαν και άλλα αθλητικά γεγονότα που συνήθως προγραμματιζόνταν κάθε τέσσερα χρόνια. Έτσι, γύρω στο 600 π.Χ., οι αγώνες περιλάμβαναν ιπποδρομίες, πένταθλο (άλμα σε μήκος, ακόντιο, δίσκο, δρόμο, πάλη), πυγμαχία, πάλη, παγκράτιο και τρέξιμο. Οι αγώνες διαρκούσαν πέντε μέρες. Το στάδιο της αρχαίας Ολυμπίας χωρούσε 40,000 καθήμενους θεατές οι οποίοι ταξίδευαν απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας (πόλεις και Μεσογειακές αποικίες) για να παρακολουθήσουν τους αγώνες.

Λίγο πριν και μετά, καθώς και στη διάρκεια των αγώνων, μια ιερή ανακωχή από εχθροπραξίες, η λεγόμενη «εκεχειρία», έμπαινε σ' εφαρμογή. Όλοι όσοι θα συμμετείχαν στους αγώνες, περνούσαν ελεύθερα από όλες τις πόλεις για να φτάσουν στην Ολυμπία. Στους αγώνες είχαν δικαίωμα συμμετοχής μόνο ελεύθεροι άντρες και αγόρια. Δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν ούτε να τους παρακολουθήσουν οι δούλοι και οι γυναίκες, εκτός από τις ιέρειες της Δήμητρας.

Οι νικητές των Ολυμπιακών αγώνων, έπαιρναν ως βραβείο ένα στεφάνι από φύλλα αγρελίας και θεωρούνταν ήρωες για την πόλη τους.

Η μεγάλη επιτυχία των Ολυμπιακών Αγώνων, αποδίδεται στην αγάπη των Ελλήνων για την άμιλλα, την εκτίμησή τους για την αρμονία και την ομορφιά του ανθρώπινου σώματος και στη σημασία που απέδιδαν στην ενότητα και

στην ισοζυγισμένη ανάπτυξη του πνεύματος, του σώματος και της ψυχής.

Στα χρόνια του Μεγάλου Αλεξάνδρου και της ρωμαϊκής κυριαρχίας, η ευτελής επιδίωξη για εντυπωσιασμό, η εμπορικοποίηση και η απαίτηση των αθλητών για απονομή

μεγαλύτερων σε αξία βραβείων, διέβρωσαν την πνευματική και ηθική τους αξία. Καταργήθηκαν το 393 μ.Χ. από το βυζαντινό αυτοκράτορα Θεοδοσίο Α', ενώ το 426 μ.Χ., με διαταγή του αυτοκράτορα Θεοδοσίου του Β', καταστράφηκαν τα κτήρια της Αρχαίας Ολυμπίας, ενώ οι σεισμοί και οι πλημμύρες που ακολούθησαν έθαψαν ακόμα και τα ερείπια.

Το Στάδιο της Αρχαίας Ολυμπίας

Οι Σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες

Τον Ιούνιο του 1894, ο Πιέρ Ντε Κουπερτέν, που θεωρείται ο άνθρωπος που αναβίωσε τους Ολυμπιακούς Αγώνες, φιλοξένησε στο Παρίσι ένα διεθνές κογκρέσο για την

επανεγκαθίδρυση των Ολυμπιακών Αγώνων. Αποτέλεσμα του κογκρέσου αυτού, στο οποίο συμμετείχαν 79 αντιπρόσωποι από 12 χώρες, ήταν η ομόφωνη απόφαση για διοργάνωση των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, με έναν αληθινά ελληνικό τρόπο, στην Αθήνα το 1896. Για τον σκοπό αυτό, συστάθηκε επιτροπή με πρόεδρο το Δημήτριο Βικέλα από την Ελλάδα και τον Ντε Κουπερτέν ως γραμματέα.

Το πρωτότυπο του Ολυμπιακού Χάρτη, που γράφτηκε από τον οραματιστή των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων Πιέρ Ντε Κουπερτέν και τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή, περιλάμβανε τέσσερις γενικούς σκοπούς:

- ✓ Την προαγωγή της ανάπτυξης εκείνων των φυσικών και ηθικών ιδιοτήτων, που αποτελούν τη βάση του αθλητισμού.
- ✓ Την εκπαίδευση των νέων ανθρώπων, μέσα από τον αθλητισμό, σ' ένα πνεύμα καλύτερης κατανόησης και φι-

λίας μεταξύ τους, βοηθώντας έτσι στο κτίσιμο ενός καλύτερου κόσμου.

✓ Τη διάδοση των Ολυμπιακών αρχών σε όλο τον κόσμο, με στόχο τη δημιουργία διεθνούς καλής θέλησης.

✓ Το σμίξιμο των αθλητών όλου του κόσμου στο μεγάλο φεστιβάλ των Ολυμπιακών Αγώνων, που γίνεται κάθε τέσσερα χρόνια.

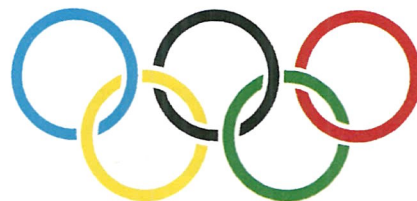

Ο Ολυμπισμός είναι μια φιλοσοφία ζωής, που εξυμνεί και συνδυάζει σε ένα ισορροπημένο σύνολο τις ιδιότητες της ψυχής, του πνεύματος και του σώματος. Ο Ολυμπισμός μέσα από το συνδυασμό του αθλητισμού με τον πολι-

τισμό και την εκπαίδευση, στοχεύει να δημιουργήσει έναν τρόπο ζωής, που να βασίζεται στην ευχαρίστηση που πηγάζει από την προσπάθεια, στην εκπαιδευτική αξία του καλού παραδείγματος και στην εκτίμηση για τις παγκόσμιες θεμελιώδεις ηθικές αρχές.

Τα Ολυμπιακά Σύμβολα

Το σύμβολο των Ολυμπιακών Αγώνων, είναι οι πέντε Ολυμπιακοί κύκλοι. Συμβολίζουν την εντιμότητα και την φιλία μεταξύ όλων, όσων παίρνουν μέρος στους Ολυμπιακούς Αγώνες από τις πέντε ηπείρους της υδρογείου. Τα χρώματα των τριών κύκλων που βρίσκονται στο πάνω μέρος είναι (από αριστερά προς δεξιά) μπλέ, μαύρο και κόκκινο και των δύο κάτω κύκλων κίτρινο και πράσινο.

Citius

Altius

Fortius

Το ρητό των Ολυμπιακών Αγώνων αποτελείται από τις τρεις λέξεις της λατινικής γλώσσας: Citius, Altius, Fortius, που σημαίνουν πιο γρήγορα, πιο ψηλά, πιο δυνατά.

Η ολυμπιακή φλόγα, αρχίζει το ταξίδι της από την αρχαία Ολυμπία. Το άναμμα της γίνεται από κάτοπτρο που συγκεντρώνει τις ακτίνες του ήλιου δίπλα από τα ερείπια του αρχαίου σταδίου σε μια αναπαράσταση αρχαίας τελετής. Στη συνέχεια η «ιέρεια» παραδίδει τη δάδα με τη φλόγα στον πρώτο λαμπαδηδρόμο ο οποίος θα την παραδώσει στη συνέχεια στον επόμενο, έτσι

που αλλάζοντας χέρια από αθλητή σε αθλητή, ταξιδεύοντας μέσα από χωριά και πόλεις διαφόρων χωρών, καταλήγει στον τελευταίο λαμπαδηδρόμο, ο οποίος ανάβει το βωμό της Ολυμπιακής Φλόγας, στην τελετή έναρξης της κάθε Ολυμπιάδας. Η Ολυμπιακή Φλόγα, φωτίζει με το αρχαίο πνεύμα τους αγώνες σε όλη τους τη διάρκεια και σβήνει στο τέλος της Ολυμπιάδας στην τελετή λήξης.

Ο Ολυμπιακός Ύμνος, καθιερώθηκε το 1958 από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή, ως ο επίσημος Ύμνος των Αγώνων, στη σύνοδό της στο Τόκιο. Τους στίχους του Ολυμπιακού Ύμνου, έγραψε ο Κωστής Παλαμάς και μελοποίησε ο Σπύρος Σαμάρας. Ακούστηκε για πρώτη φορά στην τελετή έναρξης των Α' Ολυμπιακών Αγώνων

το 1896 στην Αθήνα και ξανακούστηκε στη μεσο-ολυμπιάδα του 1906 και πάλι στο Παναθηναϊκό Στάδιο στην Αθήνα. Ο Ολυμπιακός Ύμνος ψάλλεται σε κάθε Ολυμπιάδα στα Ελληνικά, όπως τον έχει γράψει ο Κωστής Παλαμάς, χωρίς να έχει μεταφραστεί.

Στη διάρκεια της τελετής έναρξης μιας Ολυμπιάδας, όλοι οι αθλητές που μεταφέρουν τις σημαίες των χωρών που παίρνουν μέρος στους αγώνες, κάνουν ένα κύκλο γύρω από την Ολυμπιακή Σημαία (με τους πέντε Ολυμπιακούς Κύκλους) και ένας αθλητής από τη διοργανώτρια χώρα απαγγέλλει τον Ολυμπιακό Όρκο, αγγίζοντας με το ένα χέρι τη σημαία. Με τον ίδιο τρόπο ορκίζονται και οι κριτές των αγώνων.

Ολυμπιακός Ύμνος

Αρχαίον Πνεύμα Αθάνατον, αγνέ πατέρα
Του ωραίου, του μεγάλου και του αληθινού
Κατέβα, φανερώσου κι άστραψε εδώ πέρα
Στη δόξα της δικής σου γης και τ' ουρανού.

Στο δρόμο και στο πάλαιμα και στο λιθάρι
Στων ευγενών λάμπσε την ορμή
Και με τ' αμάραντο στεφάνωσε Κλωνάρι
Και σιδερένιο πλάσε κι άξιο το κορμί.

Κάμποι, Βουνά και Πέλαγα φέγγουν μαζί σου
Σαν ένας Λευκοπόρφυρος μέγας ναός
Και τρέχει στον ναό εδώ προσκυνητής Σου
Αρχαίον Πνεύμα Αθάνατο, κάθε Λαός.

Ολυμπιακός Όρκος

Εκ μέρους των αθλητών,
Υπόσχομαι ότι όλοι θα λάβουμε μέρος σ' αυτούς τους Ολυμπιακούς Αγώνες,
Σεβόμενοι και ακολουθώντας τους κανονισμούς που διέπουν τους αγώνες,
Στα πλαίσια του αληθινού πνεύματος του αθλητισμού,
Για την δόξα του αθλητισμού και των ομάδων μας.

Fair Play – Δίκαιο Παιχνίδι – Τίμιο Παιχνίδι

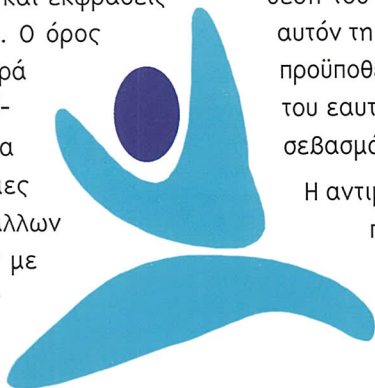
Το Fair Play είναι ένας όρος που έχει διατυπωθεί στη σύγχρονη αθλητική δεοντολογία στα αγγλικά. Αρκετοί έχουν μεταφράσει τον όρο στην Ελληνική σε «Τίμιο Παιχνίδι», ίσως όμως ο καλύτερος όρος που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην πλούσια σε λέξεις και εκφράσεις Ελληνική γλώσσα είναι Δίκαιο Παιχνίδι. Ο όρος αυτός, αναφέρεται στην ηθική συμπεριφορά των αθλουμένων σε οποιοδήποτε αγωνίσματα. Ο κάθε αθλούμενος δε θα πρέπει να συμμετέχει σε αντιαθλητικές ενέργειες όπως τη βία, τη χρήση αναβολικών ή άλλων ουσιών ή τη χρήση αθέμιτων μεθόδων με σκοπό τη νίκη. Όταν ο αθλούμενος καταφεύγει σε τέτοιου είδους μεθόδους, τότε ο πραγματικός ανταγωνιστικός χαρακτήρας του αθλητισμού χάνεται και μαζί του το αθλητικό πνεύμα.

Το αθλητικό παιχνίδι δε σημαίνει απλώς και μόνο υπακοή και εφαρμογή των κανόνων του παιχνιδιού. Το αθλητικό παιχνίδι συμπεριλαμβάνει το αθλητικό πνεύμα με το οποίο ο κάθε αθλητής θα πρέπει να χαρακτηρίζεται

και να εφαρμόζει. Έχει υποχρέωση να προστατεύει τόσο τον εαυτό του όσο και τους άλλους από τον κίνδυνο σωματικού ή/και ψυχικού τραυματισμού. Με το δίκαιο παιχνίδι, ο καθένας θα πρέπει να βάζει τον εαυτό του στη θέση του αντιπάλου και να κρίνει με τον τρόπο αυτόν τη συμπεριφορά του. Η συμπεριφορά αυτή, προϋποθέτει πρώτα απ' όλα το σεβασμό του ίδιου του εαυτού του αθλούμενου και στη συνέχεια το σεβασμό όλων των άλλων.

Η αντιμετώπιση του αντιπάλου με ίσους όρους, προϋποθέτει όχι μόνο εντιμότητα, αλλά θάρρος και τόλμη. Όταν κατά το μεσαίωνα οι ιππότες προσκαλούσαν κάποιον σε μονομαχία, διασφάλιζαν ότι οι δύο θα αντιμετώπιζαν ο ένας τον άλλο με ίσους όρους. Με τον ίδιο τρόπο αγωνίζονταν και οι αρχαίοι Έλληνες στην παλαίστρα, στο τρέξιμο, στο ακόντιο και στο λιθάρι.

Στην εφαρμογή του δίκαιου παιχνιδιού, δεν έχουν μόνο ρόλο να παίξουν οι αθλητές και οι αθλούμενοι, αλλά όπου υπάρχουν τόσο οι θεατές όσο και οι κριτές. Ακόμα

και οι αθλητικογράφοι, αλλά και όλοι οι φίλαθλοι θα πρέπει να χειροκροτούν και να επαινούν τις πράξεις εκείνες στις οποίες οι αθλητές δείχνουν πραγματικό αθλητικό πνεύμα και χαρακτήρα και θέτουν πάνω από τη νίκη τον άνθρωπο, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την ανθρώπινη ζωή. Ο νικητής δεν είναι μόνο εκείνος ο οποίος θα κόψει πρώτος το νήμα, αλλά και εκείνος που με το παράδειγμά του σέβεται και θα τύχει σεβασμού.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού έχει διατυπώσει «Το Χάρτη του Αθλητικού Πνεύματος», όπου περιλαμβάνονται τα εξής:

Αθλητικό πνεύμα σημαίνει:

- Να τηρείς πάντοτε τους κανόνες και ποτέ να μην ενεργείς σκόπιμα αντίθετα με αυτούς.
- Να σέβεσαι τους αξιωματούχους (κριτές-διαιτητές). Η παρουσία τους είναι αναγκαία και έχουν να διαδραματίσουν ένα δύσκολο ρόλο γι' αυτό και πρέπει να τους σέβεσαι.
- Να δέχεσαι τις αποφάσεις του αξιωματούχου και να μην αμφισβητείς την ακεραιότητά του.
- Να αναγνωρίζεις με αξιοπρέπεια την ανωτερότητα του αντιπάλου σε περίπτωση ήττας.
- Να δέχεσαι τη νίκη με μετριοφροσύνη και ποτέ να μη γελοιοποιείς τον αντίπαλο.

- Να εκτιμάς το καλό παιχνίδι και την απόδοση του αντιπάλου.
- Να θέλεις να αγωνίζεσαι ως ίσος με τον αντίπαλό σου και να στηρίζεις αποκλειστικά στο ταλέντο και τις ικανότητές σου για να επιδιώξεις τη νίκη.
- Να αρνείσαι τη νίκη που επιτυγχάνεται με δόλια, παράνομα ή βίαια μέσα.
- Να διατηρείς την αξιοπρέπειά σου, ανεξάρτητα από τις περιστάσεις, να επιδεικνύεις αυτοέλεγχο και να αρνείσαι να παρασυρθείς σε σωματική ή λεκτική βία.

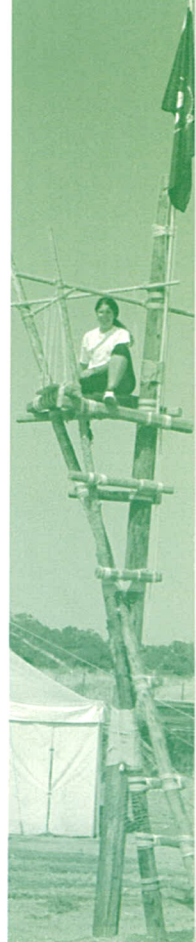
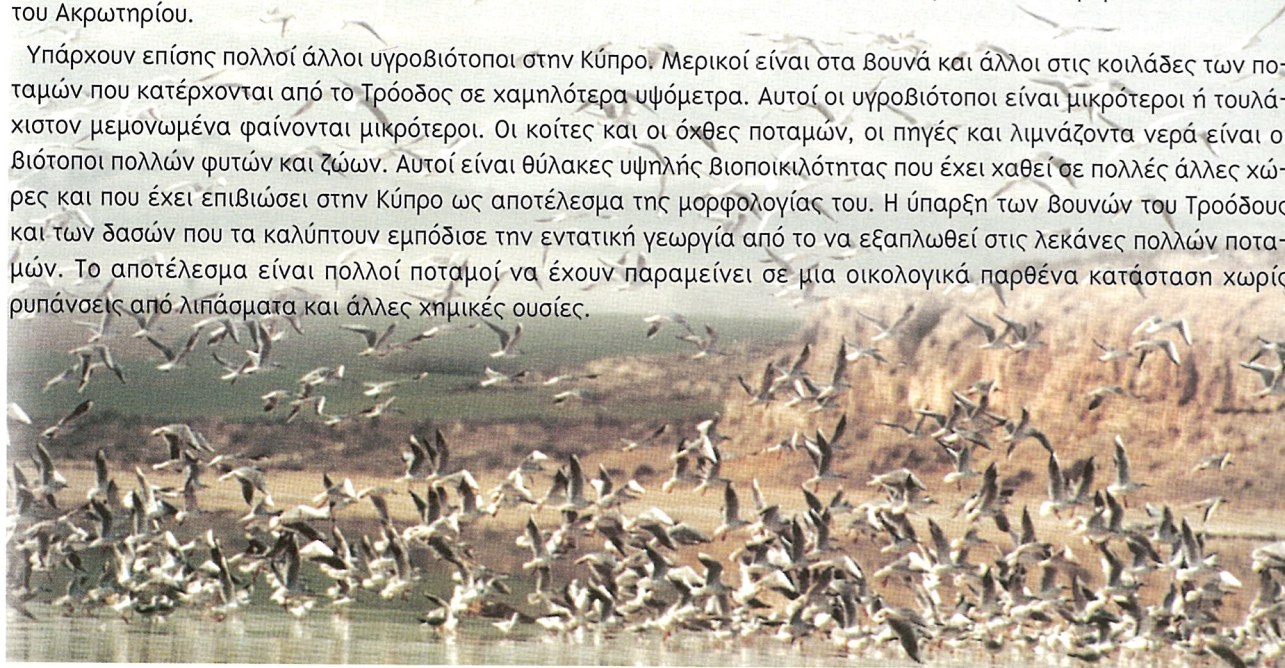
Ο αθλητισμός γυμνάζει το σώμα και ξεκουράζει το μυαλό. Είναι όμως σημαντικό, ως Πρόσκοπος να αθλείσαι συστηματικά και με βάση τους κανόνες του δίκαιου παιχνιδιού, του σεβασμού του εαυτού σου και των άλλων, συμπαίκτων και αντιπάλων σου.

Υδροβιότοποι της Κύπρου

Οι μεγάλοι παράκτιοι υδροβιότοποι της Κύπρου, αυτοί των Αλυκών του Ακρωτηρίου και της Λάρνακας, τουλάχιστον όπως εμείς τους ξέρουμε, δημιουργήθηκαν σε σχετικά πρόσφατους χρόνους στη γεωλογική κλίμακα. Ο ποταμός Κούρης παλαιότερα έφτανε στη θάλασσα μέσω δύο εκβολών, η μιά ήταν στη σημερινή περίπου θέση των εκβολών του ποταμού αυτού και η δεύτερη διοχέτευε τα νερά του ποταμού ή μέρος τους στην περιοχή που σήμερα είναι η Αλυκή του Ακρωτηρίου.

Υπάρχουν επίσης πολλοί άλλοι υδροβιότοποι στην Κύπρο. Μερικοί είναι στα βουνά και άλλοι στις κοιλάδες των ποταμών που κατέρχονται από το Τρόοδο σε χαμηλότερα υψόμετρα. Αυτοί οι υδροβιότοποι είναι μικρότεροι ή τουλάχιστον μεμονωμένα φαίνονται μικρότεροι. Οι κοίτες και οι όχθες ποταμών, οι πηγές και λιμνάζοντα νερά είναι οι βιότοποι πολλών φυτών και ζώων. Αυτοί είναι θύλακες υψηλής βιοποικιλότητας που έχει χαθεί σε πολλές άλλες χώρες και που έχει επιβιώσει στην Κύπρο ως αποτέλεσμα της μορφολογίας του. Η ύπαρξη των βουνών του Τροόδους και των δασών που τα καλύπτουν εμπόδισε την εντατική γεωργία από το να εξαπλωθεί στις λεκάνες πολλών ποταμών. Το αποτέλεσμα είναι πολλοί ποταμοί να έχουν παραμείνει σε μία οικολογικά παρθένα κατάσταση χωρίς ρυπάνσεις από λιπάσματα και άλλες χημικές ουσίες.

Το Λειβάδι του Φασουρίου και η Αλυκή Ακρωτηρίου

Τα εκτεταμένα έλη στο δέλτα του Κούρη αποξηράνθηκαν σε μεγάλο βαθμό στη διάρκεια της εκστρατείας κατά της μαλάριας. Φυτείες από εσπεριδοειδή κάλυψαν την εύφορη γη που αποστραγγίστηκε. Ένα δάσος από ευκάλυπτους φυτεύτηκε βόρεια της Αλυκής έτσι που να χαμηλώσει η στάθμη των υπόγειων νερών και ένα πλέγμα από κανάλια κατασκευάστηκε έτσι που η περιοχή να αδειάζει μέσα στην Αλυκή. Τα κανάλια αυτά φαίνονται ακόμα και σήμερα στην περιοχή. Τα απομεινάρια των ελών αυτών, το λειβάδι δηλαδή είναι σήμερα ένας από τους πιο πολύτιμους και ευαίσθητους βιότοπους της Κύπρου. Είναι ο μοναδικός εκτενής, φυσικός υγροβιότοπος, με γλυκό νερό, στην Κύπρο.

Το λειβάδι του Φασουρίου είναι ο κύριος αναπαραγωγικός χώρος του *Hyla savignyi*, ενός μικρού πράσινου βατράχου ο οποίος ανεβαίνει σε δένδρα. Ο μικρός αυτός βάτραχος το χειμώνα μεταναστεύει εδώ από μίλια μακριά για να ζευγαρώσει και να γεννήσει τα αυγά του στις ξέβαθες λίμνες που δημιουργούνται στην περιοχή του λειβαδιού. Δύο άλλα είδη βατράχων γεννούν στο λειβάδι — ο ιριδίζων βάτραχος (*Bufo viridis*) και πιο σπάνια ο βάτραχος των ελών (*Rana ridibunda*) που είναι και ο πιο υδρόβιος από τους βατράχους της Κύπρου.

Μια μεγάλη ποικιλία από έντομα, επίσης, αναπαράγονται στον υγροβιότοπο αυτόν και αποτελούν την τροφή των βατράχων. Μυριάδες μικροσκοπικοί βάτραχοι (κυρίως πράσινοι, αλλά που πολλές φορές απαντούνται με γκριζο-καφέ χρωματισμούς) βρίσκονται στην περιοχή νωρίς την Άνοιξη. Πολλά είδη πουλιών που έρχονται στην περιοχή κατά τη μετανάστευσή τους, όπως διάφορα είδη ερωδιών, εξαρτώνται για την τροφή τους από τους νεαρούς αυτούς βατράχους. Αν η χρονιά δεν ήταν καλή για την αναπαραγωγή των βατράχων, τότε δε θα είναι καλή και για τα πουλιά. Κακή χρονιά σημαίνει ότι δεν υπήρξε αρκετό νερό στο λειβάδι και ο πληθυσμός των βατράχων ήταν μειωμένος.

Οι υγροβιότοποι αυτοί επηρεάστηκαν από την κατασκευή του φράγματος του Κούρη που κατακρατεί το νερό που μερικώς τουλάχιστον, άμεσα ή έμμεσα τροφοδοτούσε το λειβάδι, και επομένως επιβίωση των υγροβιότοπων αυτών τώρα εξαρτάται από τη διαχείριση του υδατικού ισοζυγίου της περιοχής.

Πολλά πουλιά σταματούν στο λειβάδι κατά την ανοιξιάτική τους μετανάστευση, ενώ άλλα διαχειμάζουν εκεί. Άλλα αναπαράγονται στην περιοχή και κυρίως στους καλαμιώνες του λειβαδιού. Πολλά άλλα πουλιά, όπως διάφορα είδη πάπιας, νεραλλίδια, карапаттаδες και χαλκόκοτες επίσης απαντώνται εδώ. Αυτά τρέφονται κυρίως με μικρούς υδρόβιους οργανισμούς και οργανισμούς που ζουν στο βυθό των λιμνών του λειβαδιού.

Χλωρίδα

Η χλωρίδα της περιοχής χαρακτηρίζεται από μια αξιόλογη ποικιλία από υδρόβια και υδροχαρή φυτά. Αυτά περιλαμβάνουν την *Orchis palustris*, μια ορχιδέα που είναι σπάνια στην Κύπρο και που απαντάται μόνο στην περιοχή αυτήν. Παλαιότερες παρατηρήσεις την αναφέρουν και στην περιοχή του Φοινιού και κοντά στο Δίκωμο της Επαρχίας Κερύνειας. Στο λειβάδι σε μια καλή, από άποψη βροχής, χρονιά ανθίζει σε μεγάλες ποσότητες η *Ranunculus aquatilis*, ένα υδρόβιο φυτό με μικρά άσπρα λουλούδια. Ο εκτεταμένος καλαμιώνας στο κέντρο του λειβαδιού παρέχει απροσπέλαστη βλάστηση και σ' αυτό φωλιάζουν και γεννούν πολλά πουλιά.

Αλυκή

Η μεγάλη αλυκή του Ακρωτηρίου είναι πασίγνωστη ως χώρος για τη διαχείμαση των φλαμίγκο και άλλων πουλιών. Η αλυκή που είναι υφάλμυρη το χειμώνα, μετατρέπεται σε πολύ αλμυρή κατά το τέλος της Άνοιξης και ξηραίνεται το καλοκαίρι. Η βάση της τροφικής αλυσίδας εδώ είναι ένα μονοκύτταρο φύκι. Μια μικρή γαρίδα η *Branchianella spinosa* τρέφεται με τα φύκια αυτά και με τη σειρά της γίνεται τροφή για πιο μεγάλα ζώα και πουλιά. Το τέλος της άνοιξης οι γαρίδες αυτές γεννούν κύστες (που είναι γονιμοποιημένα αβγά) οι οποίες μπορούν να επιβιώσουν το ζεστό μακρύ καλοκαίρι της Κύπρου. Οι κύστες αυτές χρειάζονται σχετικά γλυκό νερό για να εκκολαφτούν και δεν εκκολαπτονται παρά μόνο αν βρέξει αρκετά, έτσι που να διασφαλιστεί ότι αν εκκολαφτούν οι μικρές γαρίδες θα έχουν αρκετό νερό για να μεγαλώσουν και να αναπαραχθούν.

Γύρω από την αλυκή υπάρχουν εκτεταμένα αλμυρά λειβάδια με αλόφυτα όπως είναι τα *Juncus spp*, τα αλμυρίδια *Salicornia fruticosa*, η *Inula crithmoides* και τα *Suaeda spp*. Τα αλόφυτα αυτά δημιουργούν ζώνες γύρω από την αλυκή ακολουθώντας κυρίως την αλμυρότητα του εδάφους. Στις βόρειες ακτές της αλυκής υπάρχουν υγροβιότοποι με γλυκά νερά που συντηρούν φυτοκοινωνίες που είναι παρόμοιες με αυτές του λειβαδιού.

Οι Αλυκές της Λάρνακας

Το σύμπλεγμα των αλυκών της Λάρνακας περιλαμβάνει μια σειρά από αλληλοεξαρτώμενες λίμνες που διαφέρουν όμως σημαντικά μεταξύ τους από οικολογικής πλευράς. Μέχρι τους σχετικά πρόσφατους χρόνους οι λίμνες αυτές ήταν ενωμένες με τη θάλασσα. Αυτό καταμαρτυρείται από τις ρωμαϊκές άγκυρες που βρέθηκαν στην αλυκή και από πολλά κογχύλια που ανασκάφηκαν σε αρχαίους τάφους στον

Τεκκέ. Τα κογχύλια αυτά μόνο σε λιμνοθάλασσες μπορούσαν να ζήσουν.

Η αλμυρότητα της μεγάλης λίμνης, της αλυκής, είναι πολύ υψηλή και μέχρι πρόσφατα (μέχρι το 1986) από αυτή συλλεγόταν αλάτι. Το μονοκύτταρο φύκι που εδώ είναι η βάση της τροφικής αλυσίδας είναι η *Dunaniella salina*, ένα μικροσκοπικό σκούρο κόκκινο φύκι που ζει σε περιβάλλοντα με πολύ ψηλή αλατότητα. Με αυτήν τρέφεται η *Artemia salina*, η γαρίδα της άλμης που είναι ένα συγγενικό είδος της γαρίδας που ζει στην αλυκή του Ακρωτηρίου. Η γαρίδα της άλμης ευδοκιμεί όμως σε περιβάλλοντα με πιο ψηλή αλμυρότητα. Η γαρίδα αυτή, όπως και αυτή της αλυκής του Ακρωτηρίου, στο τέλος της Άνοιξης, όταν η αλμυ-

ρότητα ξεπεράσει ένα ορισμένο σημείο, γεννά γονιμοποιημένες κύστες. Μέχρι τότε οι γαρίδες κατακρατούν τα αβγά τους τα οποία και εκκολάπτουν «γεννώντας»

έτσι προνύμφες αντί αβγά. Οι κύστες που γεννιούνται όταν ψηλώσει η αλμυρότητα μπορούν να επιβιώσουν για μερικά χρόνια χωρίς να εκκολαφτούν για να διασφαλίσουν έτσι ότι θα εκκολαφτούν μόνο όταν οι συνθήκες είναι κατάλληλες. Αν οι κύστες της γαρίδας της άλμης δεν εκκολαφτούν για να τραφούν με τα μονοκύτταρα φύκια που πολλαπλασιάζονται στην Αλυκή, όπως

έγινε το 1991, τότε αυτά τα φύκια μπορούν να αυξηθούν σε βαθμό που να χρωματίσουν την Αλυκή κόκκινη. Αν δεν εκκολαφτούν οι κύστες της Αρτεμίας μια χρονιά, αυτό σημαίνει ότι τα Φλαμίγκο δε θα βρουν

τροφή και θα συνεχίσουν το ταξίδι τους ή στην αλυκή του Ακρωτηρίου ή νότια προς την Αφρική για να διαχειμάσουν. Σε εξαιρετικές χρονιές 5-7.000 φλαμίγκο διαχειμάζουν στην αλυκή της Λάρνακας αν και σε ένα συνθησιμένο χρόνο ο αριθμός των φλαμίγκο που διαχειμάζουν εκεί είναι γύρω στα 1000. Στην αλυκή του Ακρωτηρίου διαχειμάζουν πέντε μέχρι δέκα φορές περισσότερα φλαμίγκο.

Οι άλλες λίμνες της Λάρνακας είναι λιγότερο αλμυρές από την Αλυκή και οικολογικά μοιάζουν περισσότερο με την αλυκή Ακρωτηρίου. Η γαρίδα της άλμης είναι σπάνια στις λίμνες αυτές, στις οποίες την αντικαθιστά η *Branchianella* *spirosoa*. Οι λίμνες όμως αλληλοσχετίζονται και αλληλοεξαρτώνται σε κάποιο βαθμό. Σε ορισμένα χρόνια για παράδειγμα όταν η αλατότητα της Αλυκής είναι πιο χαμηλή από τη κανονική, λόγω πολυομβρίας, και τα δύο είδη γαρίδας πολλαπλασιάζονται σε αυτήν. Η εισροή αρκετού γλυκού νερού στην αλυκή είναι πολύ σημαντική, γιατί χωρίς το νερό αυτό οι γαρίδες της άλμης δεν θα εκκολαφθούν και τα φλαμίγκο και τα άλλα πουλιά δε θα έχουν τροφή.

Οι περιοχές γύρω από τις λίμνες της Λάρνακας είναι επίσης οικολογικά σημαντικές. Όπως και στο Ακρωτήρι, πολλά είδη αλοφύτων αφθονούν στην περιοχή μεταξύ των λιμνών και της θάλασσας σε ένα βιότοπο εξαιρετικής οικολογικής σημασίας.

Άλλοι Υδροβιότοποι στην Κύπρο

Υπάρχουν και διάφοροι άλλοι σημαντικοί υδροβιότοποι στην Κύπρο. Οι υδροβιότοποι ειδικά των γλυκών νερών είναι από τους πιο ευαίσθητους βιότοπους και η προστασία τους είναι απαραίτητη για την επιβίωση πολλών ειδών άγριας ζωής. Μόνιμα ρυάκια στα βουνά, πηγές και υγρά εδάφη, στην Κύπρο ειδικά που σπανίζουν τα φυσικά επιφανειακά νερά, είναι πολύτιμοι βιότοποι όσο μικροί και να είναι, γιατί από αυτούς εξαρτώνται πολλά είδη πανίδας και χλωρίδας. Οι κύριοι ποταμοί του Τροόδους, ο Κούρης, ο Καρκώτης, ο Διαρίζος και οι άλλοι ποταμοί που διασχίζουν κυρίως το Δάσος Πάφου στηρίζουν παρθένες υδρόβιες βιοκοινότητες και σπάνια είδη της ασπόνδυλης κυρίως πανίδας του νησιού. Η επιβίωσή τους είναι μεγάλης επιστημονικής και οικολογικής σημασίας. Πολλά είδη λιπελούλων («αεροπλανάκια»), όπως και

πολλά άλλα έντομα, επίσης χρειάζονται τους υγροβιότοπους αυτούς για την αναπαραγωγή τους.

Τα τρία είδη βατράχων που υπάρχουν στην Κύπρο, τα καβούρια του γλυκού νερού και πολλά ασπόνδυλα είδη ήσαν στα πρόθυρα αφανισμού από την χρήση DDT που χρησιμοποιήθηκε στην εκστρατεία κατά της μαλάριας και πολλά είδη εξαφανίστηκαν από ορισμένες περιοχές τουλάχιστον. Με τη χρήση λιγότερο επιβλαβών μεθόδων για την καταπολέμηση των κουνουπιών, οι πληθυσμοί ορισμένων ειδών άρχισαν να αναρρώνουν.

Η χελώνα του γλυκού νερού, *Mauremys caspica*, επιβιώνει σήμερα σε ορισμένες μικρές λίμνες που παραμένουν στις κοίτες ποταμών στις πεδιάδες. Οι αριθμοί τους όπως και αυτοί πολλών άλλων ζώων που εξαρτώνται από την ύπαρξη επιφανειακών νερών στις πεδινές περιοχές έχουν μειωθεί δραστικά. Η συλλογή τους επί-

σης για ενυδρεία, παρά το γεγονός ότι είναι προστατευόμενες, προσθέτει στους κινδύνους που τις απειλούν.

Η Κύπρος δεν έχει ιθαγενή είδη ψαριών των γλυκών νερών. Τα μικρά χέλια (*Anguilla anguilla*) στο παρελθόν εισέρχονταν σε πολλούς ποταμούς το χειμώνα και κατευθύνονταν προς το εσωτερικό του νησιού ακολουθώντας ποταμούς και αυλάκια. Εκεί μεγάλωναν και όταν ωρίμαζαν σε λίγα χρόνια επέστρεφαν πίσω στη θάλασσα για να μεταναστεύσουν πίσω στη θάλασσα Σαργασών στον Ατλαντικό Ωκεανό για να γεννήσουν και να συμπληρώσουν τον κύκλο ζωής τους. Η κατασκευή πολλών φραγμάτων στην Κύπρο τις τελευταίες λίγες δεκαετίες είχε αποτέλεσμα να σταματήσει

η ροή νερού προς τη θάλασσα. Έτσι, τα χέλια δεν μπορούν να ανέβουν από τη θάλασσα στα γλυκά νερά της Κύπρου. Υπάρχουν βέβαια και ορισμένες εξαιρέσεις, γιατί δεν έχουν κατασκευαστεί φράγματα σε όλους τους

ποταμούς και ορισμένες πηγές, όπως αυτή των Λουτρών της Αφροδίτης όπου εξακολουθούν να τρέχουν στη θάλασσα. Σε τέτοια μέρη τα χέλια εισέρχονται στα γλυκά νερά και χέλια απαντώνται ακόμα στα Λουτρά της Αφροδίτης και αλλού σε μικρούς αριθμούς. Στη θετική της πλευρά η κατασκευή φραγμάτων είναι φανερό ότι έχει δημιουργήσει νέους τεχνητούς υδροβιότοπους. Μερικοί από τους φράκτες μπορούν να βοηθήσουν τουλάχιστον ορισμένα είδη της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας που στο παρελθόν υποβαθμίστηκαν από την υπερεκμετάλλευση των νερών του νησιού. Ορισμένα από τα φράγματα στις πεδινές περιοχές, όπως αυτό της Άκνας ειδικά, λόγω της τοποθεσίας του και του μικρού βάθους του έχουν καταστεί πολύ σημαντικά για πολλά πουλιά. Ορισμένοι από τους φράκτες στα βουνά βοήθησαν επίσης στην αποκατάσταση των πληθυσμών του βατράχου *Rana ridibunda* που είναι ο πιο υδρόβιος από τους βατράχους μας. Ο Δρόπις (Νερόφιδο) επίσης τώρα αφθονεί στο φράκτη Ξυλιάτου.

Η στικτή πέστροφα εισάχτηκε στην Κύπρο το 1948 και τοποθετήθηκε σε διάφορους ποταμούς στα βουνά. Σε ορισμένους εξακολουθεί να επιβιώνει ακόμα. Στις δεκαετίες του 1960 και 1970 πολλά είδη ψαριών εισάχτηκαν στο νησί. Η ιριδίζουσα πέστροφα εισάχτηκε αρχικά με σκοπό την καλλιέργειά της, αλλά ελευθερώθηκε και σε ορισμένα φράγματα με σκοπό την ανάπτυξη της ερασιτεχνικής αλιείας. Το αποτέλεσμα ήταν να εισέλθει σε ορισμένους ποταμούς στους οποίους τώρα γεννά σε μικρούς αριθμούς. Πολλά άλλα είδη ψαριών όπως ο κυπρίνος, οι κοκκινόφτερες, το λαβράκι του γλυκού νερού, το γατόψαρο και άλλα ελευθερώθηκαν επίσης στους φράκτες με σκοπό την ερασιτεχνική αλιεία. Πολλά έχουν δημιουργήσει βιώσιμους πληθυσμούς στους μεγάλους κυρίως φράκτες. Τα Καμπουσιά, *Gambusia affinis*, εισάχτηκαν με την εκστρατεία κατά της μαλάριας, γιατί τρέφονται με τις λάβρες εντόμων και των κουνουπιών ειδικά. Τα ψάρια αυτά χρησιμοποιούνται και σήμερα για την καταπολέμηση των κουνουπιών. Οι επιπτώσεις στην υδρόβια πανίδα από την εισαγωγή τους είναι άγνωστες. Οι επιπτώσεις αυτές είναι αναμφίβολα μικρότερες από τη χρήση DDT.

Πηγή: Ανδρέας Δημητρόπουλος

Περιβάλλον και Ενέργεια

Η ενέργεια αποτελεί τη βασική αιτία της ζωής και της ύπαρξης του κόσμου. Χωρίς την ενέργεια δε θα υπήρχε τίποτα. Η φύση χρησιμοποιεί ενέργεια ηλιακή, θερμική, αιολική κτλ. για να μπορέσει να διατηρεί τους φυσικούς κύκλους, να τους αναπτύσσει και να τους εξελίσσει, ενώ ο άνθρωπος από τα αρχαία χρόνια, συνεχώς χρησιμοποιεί και ανακαλύπτει νέες μορφές ενέργειας, αλλάζοντας συνεχώς τις συνθήκες και τον τρόπο ζωής.

Στα αρχαία χρόνια οι άνθρωποι χρησιμοποιούσαν τη μυϊκή ενέργεια για τις εργασίες τους, καθώς επίσης και τη φωτιά για να κατασκευάσουν τα εργαλεία τους, να ψήσουν το φαγητό τους, να ζεσταθούν και να κάνουν όσο το δυνατό περισσότερο αποδοτικό και

καλύτερο τον τρόπο ζωής τους. Η ενέργεια από τον άνεμο και τον νερό βοήθησε τον άνθρωπο να ταξιδέψει και να αναπτυχτεί, να δημιουργήσει μέσα συναλλαγών και εμπορίου με άλλους ανθρώπους, με τους οποίους μπορούσε πλέον να μοιραστεί περισσότερα αγαθά που κατασκεύαζε ο ίδιος ή που παρήγε η φύση. Με την αιολική ενέργεια κίνησε τα ιστιοφόρα και δημιούργησε μύλους για την επεξεργασία των τροφών. Η δυναμική ενέργεια έδωσε τη δυνατότητα ανύψωσης όγκων και κατασκευής κτισμάτων, τα οποία από τα αρχαία χρόνια οι άνθρωποι μελετούν και θαυμάζουν μέχρι και σήμερα. Η θερμική ενέργεια, ο ηλεκτρομαγνητισμός και η θερμοδυναμική, έδωσαν νέες διαστάσεις στη ζωή, δημιούργη-

σαν μηχανήματα και έδωσαν την ευκαιρία στην ανθρωπότητα να περάσει μέσα από τη βιομηχανική επανάσταση στη δημιουργία ενός νέου κόσμου. Η χρήση της ενέργειας και η ανάπτυξη των διαφόρων μορφών της, έφερε τον ηλεκτρισμό στο σπίτι, τη δυνατότητα της επικοινωνίας μέσω της ενέργειας των κυμάτων και της εύκολης και γρήγορης μετακίνησης από ένα σημείο σε άλλο, ανθρώπων, υλικών και αγαθών, πληροφοριών, ακόμα και της ίδιας της ενέργειας.

Για την παραγωγή της ενέργειας, χρησιμοποιούμε πολλές πρώτες ύλες

τις οποίες εξασφαλίζουμε από τη φύση. Οι πρώτες ύλες, όμως, που υπάρχουν είναι περιορισμένες και χωρίζονται σε δύο βασικές κατηγορίες: Τις πρώτες ύλες παραγωγής ενέργειας, οι οποίες δεν μπορούν να αναπληρωθούν, όπως για παράδειγμα τα ορυκτά (άνθρακας, πετρέλαιο κτλ.) και εκείνες οι οποίες χαρακτηρίζονται ως ανανεώσιμες ή εναλλακτικές και η χρήση τους αναπληρώνεται. Όποια όμως και αν είναι η ύλη, η πηγή της ενέργειάς μας, αυτή έχει κάποιο κόστος γι' αυτό και απαιτείται εξοικονόμηση στη χρήση της.

Έχουμε, επομένως, δημιουργήσει ένα πολύπλοκο σύστημα παραγωγής, χρήσης, εξοικονόμησης και διαχείρισης της ενέργειας και των αποβλήτων τους. Οι κύριες πηγές παραγωγής ενέργειας, ιδιαίτερα της ηλεκτρικής ενέργειας, είναι το πετρέλαιο και ο άνθρακας, δύο πηγές μη ανανεώσιμες οι οποίες κατά τη χρήση τους δημιουργούν απόβλητα, όπως εκπομπές στην ατμόσφαιρα και κατάλοιπα των υλικών που χρησιμοποιήθηκαν. Τα απόβλητα αυτά δημιουργούν περιβαλλοντικό πρόβλημα στον πλανήτη μας, αλλά και στην ποιότητα ζωής που ζούμε.

Γι' αυτό και στα τελευταία χρόνια, οι επιστήμονες έχουν αποδυσθεί σε έναν αγώνα δρόμου ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι οποίες συνήθως δεν παράγουν άμεσα απόβλητα, αλλά ταυτόχρονα δεν έχουν οποιαδήποτε επίδραση στη χρήση των παραγωγικών πόρων και αποθεμάτων (ορυκτών κυρίως) του πλανήτη. Ως τέτοιες μορφές ενέργειας, θεωρούνται η αιολική, η φωτοβολταϊκή, η υδροηλεκτρική και η ηλιακή ενέργεια.

Ολοένα και περισσότερο, βλέπουμε να δημιουργούνται νέες εφαρμογές στην παραγωγή και τη χρήση της αιολικής ενέργειας. Στα πιο παλιά χρόνια, η αιολική ενέργεια ήταν πολύ χρήσιμη στην κίνηση των ιστιοφόρων, στην κίνηση των μύλων και στην εξόρυξη νερού από τη γη. Ιδιαίτερα η χρήση της αιολικής ενέργειας στην εξόρυξη νερού από τη γη ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένη στην Κύπρο. Τις μέρες μας, η αιολική ενέργεια χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος, κάτι που αναμένεται να βοηθήσει τόσο στην εξοικονόμηση πόρων όσο και στον περιορισμό ρύπανσης που προκαλείται από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με τους παραδοσιακούς τρόπους (πετρέλαιο, άνθρακας, πυρηνικά).

Ο ήλιος προσφέρει επίσης μια ανεξάντλητη πηγή ενέργειας. Αρκεί να αναλογιστούμε ότι μέσα σε κάθε χρόνο, κάθε τετραγωνικό μέτρο εδάφους οποιασδήποτε περιοχής με μεγάλη ηλιοφάνεια δέχεται πάνω από 2,000 κιλοβατώρες φωτεινής ενέργειας. Αν αυτή η ενέργεια μπορούσε να συγκεντρωθεί και να αποθηκευτεί θα μπορούσε να κρατήσει σε λειτουργία μια κύτρα ταχύτητας για περίοδο έξι εβδομάδων. Παρ' όλα αυτά, η ηλιακή ενέργεια δεν έχει αξιοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό της ενέργειας αντανακλάται πίσω

στο περιβάλλον από τα κάτοπτρα που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή της. Στον τόπο μας, για δεκαετίες τώρα, χρησιμοποιούμε την ηλιακή ενέργεια για το ζέσταμα του νερού στο σπίτι, ένα είδος οικιακής χρήσης της ηλιακής ενέργειας που η μαζικότητα της χρήσης της στην Κύπρο, κατέστησε τον τόπο μας πρωτοπόρο στον τομέα αυτό. Σήμερα καταβάλλονται ιδιαίτερες προσπάθειες για τη χρήση φωτοβολταϊκών μέσων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από την ηλιακή ενέργεια.

Η εξοικονόμηση ενέργειας δεν εξοικονομεί μόνο τα χρήματά μας, αλλά και τις πηγές ενέργειας του πλανήτη, ενώ η δημιουργία ρύπανσης μειώνεται. Γι' αυτό και θα πρέπει ως Πρόσκοποι, να ενεργούμε με τρόπο που να μειώνουμε τη σπατάλη ενέργειας. Ζώντας με τον κατάλληλο τρόπο και ρυθμίζοντας κατάλληλα τη ζωή μας είναι δυνατό να πετύχουμε μεγάλη εξοικονόμηση ενέργειας.

Δράσε Περιβαλλοντικά - Εξοικονόμισε Ενέργεια

Νοοτροπίες ζωής και συμπεριφορά που μειώνουν τη σπατάλη ενέργειας, μειώνουν τη χρήση μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και απαιτούν την χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Δέκα τρόποι για να δράσουμε Ενεργειακά - Περιβαλλοντικά:

1. Χρησιμοποιώ κλιματισμό μόνο όταν απαιτείται και αφού διασφαλίσω ότι έχω ελαχιστοποιήσει τις απώλειες.
2. Όπου είναι εφικτό, χρησιμοποιώ και μοιράζομαι κλιματιζόμενους χώρους με άλλα άτομα (στο σπίτι με τα αδέρφια και τους γονείς μου), περιορίζοντας έτσι τους κλιματιζόμενους χώρους.
3. Λούζομαι στη διάρκεια της ημέρας όταν υπάρχει αρκετή ηλιοφάνεια, χρησιμοποιώντας ηλιακά θερμαινόμενο νερό.
4. Απομονώνω τα παράθυρα του δωματίου μου, έτσι που να ελαχιστοποιήσω τις απώλειες θερμοκρασίας.
5. Το χειμώνα, όταν υπάρχει ηλιοφάνεια και η θερμοκρασία του περιβάλλοντος είναι υψηλή, ανοίγω τα παράθυρα του δωματίου μου για εξαερισμό και εγκλωβισμό σε αυτό σχετικά θερμών μαζών αέρα.
6. Χρησιμοποιώ ειδικούς λαμπτήρες οικονομίας κατανάλωσης και υψηλού φωτισμού για εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας.

7. Κινούμαι με ιδιωτικό μεταφορικό μέσο που δεν καταναλώνει μεγάλες ποσότητες καυσίμων, χρησιμοποιώ το λεωφορείο και διανύω, όταν είναι δυνατόν, μικρές αποστάσεις περπατώντας ή με το ποδήλατό μου (εφόσον αυτό είναι ασφαλές).
8. Προσπαθώ να χρησιμοποιώ συσκευές επαναφορτιζόμενες με ηλιακή ενέργεια (ρολόι, υπολογιστή τσέπης, κινητό τηλέφωνο κτλ.).
9. Χρησιμοποιώ το κλιμακοστάσιο για να ανέβω από έναν όροφο σε άλλον αντί τον ανελκυστήρα (ιδιαίτερα αν ζούμε σε πολυκατοικία ή εργαζόμαστε σε γραφείο που βρίσκεται σε όροφο κάποιου κτηρίου).
10. Χρησιμοποιούμε χειρωνακτικά εργαλεία και συσκευές στις εργασίες μας όπως στο σκούπισμα (περιορισμένη χρήση ηλεκτρικής σκούπας), στο μαγείρεμα (περιορισμένη χρήση ηλεκτρικών συσκευών) κ.λπ.

**ΒΡΕΣ ΚΑΙ ΣΥ ΑΛΛΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ...ΜΕΤΑΔΩΣΕ ΤΙΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΣΟΥ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΣΟΥ.
ΖΗΤΗΣΕ ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΤΟ ΙΔΙΟ.**

Ηχορρύπανση

Η φύση έχει δώσει τη δική της αρμονία και ισορροπία, όχι μόνο στην ομορφιά των χρωμάτων, των μεγεθών και της οπτικής, αλλά και των άλλων αισθήσεων. Ο ήχος, αποτελεί ένα από τα προικίσματα της φύσης τα οποία ο άνθρωπος έχει χρησιμοποιήσει για να βελτιώσει την ποιότητα της ζωής, ταυτόχρονα όμως, και ανάλογα με τη χρήση, να δημιουργήσει οχλαγωγία και ρύπανση της ατμόσφαιρας από τους ήχους.

Χρησιμοποιώντας τα ηχητικά κύματα, ο άνθρωπος ανέπτυξε την επικοινωνία και την εξερεύνηση. Μείωσε τις αποστάσεις, ενώ ταυτόχρονα ανακάλυψε νέα δεδομένα για τον πλανήτη, τη φύση, την τεχνολογία κτλ.

Η εκπομπή όμως ήχων και ηχητικών κυμάτων, μπορεί να προκαλέσει και προβλήματα τόσο στο φυσικό όσο και στο ανθρώπινο περιβάλλον. Ακόμα και

κάποια μικρά - πολύ μικρά πράγματα, είναι δυνατό να δημιουργούν προβλήματα και αρνητικές επιπτώσεις στον άνθρωπο και το περιβάλλον.

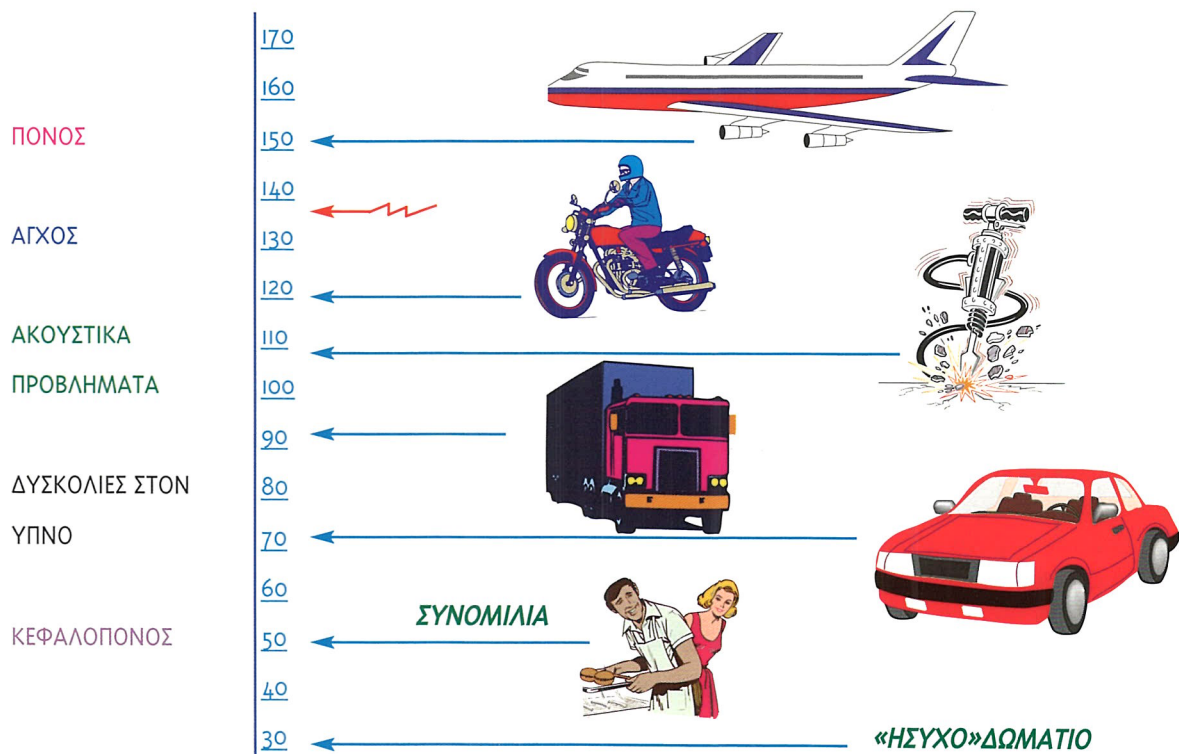
Η δημιουργία ενός αυτοκινητόδρομου ταχείας κυκλοφορίας προκαλεί τεράστια ηχορρύπανση, όχι μόνο στο χώρο όπου βρίσκεται ο αυτοκινητόδρομος, αλλά πιθανό και μερικά χιλιόμετρα μακριά από το χώρο της διέλευσής του. Ένα αεροδρόμιο, με όλη την ευκολία που προσφέρει και την ταχύτητα διακίνησης ανθρώπων και εμπορευμάτων, προκαλεί τεράστια ηχορρύπανση πολλά χιλιόμετρα μακριά από τον τόπο που βρίσκεται. Οι βιομηχανίες με τη λειτουργία των μηχανημάτων τους και τη δια-

κίνηση φορτίων από και προς αυτές, δημιουργούν επιπρόσθετη επιβάρυνση στην ηχητική ισορροπία.

Ο θορυβος μολύνει την Ατμόσφαιρα

dB: Η ΕΝΤΑΣΗ ΤΟΥ ΗΧΟΥ ΜΕΤΡΙΕΤΑΙ ΣΕ «ΝΤΕΣΙΜΠΕΛ»

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, παίρνουμε πολλά μέτρα τα οποία όμως δεν είναι αρκετά για να εκμηδενίσουν το πρόβλημα της νχορρύπανσης. Απλώς το πρόβλημα μειώνεται ή συγκεντρώνεται σε συγκεκριμένες περιοχές, οι οποίες επιβαρύνονται με το φαινόμενο αυτό, προσπαθώντας να διατηρηθούν σε ηπιότερη κατάσταση τα υπόλοιπα μέρη όπου ζουν και εργάζονται άνθρωποι ή όπου το φυσικό περιβάλλον απαιτεί την ύπαρξη της φυσικής ισορροπίας για ανάπτυξη. Μέσα στα πλαίσια αυτά, δημιουργούνται ειδικές ζώνες στις οποίες μεταφέρονται βιομηχανίες και δραστηριότητες οι οποίες προκαλούν νχορύπανση συγκεντρώνοντας έτσι ένα μεγάλο μέρος από το πρόβλημα σε ειδικούς χώρους και περιοχές.

Ηχορρύπανση, όμως, είναι δυνατό να προκαλούμε και εμείς, ως άτομα, μέσα από τις δραστηριότητές μας ενοχλώντας τους συμπολίτες μας ή ακόμα εμποδίζοντας τον ίδιο τον εαυτό μας από του να απολαύσει την ηχητική ισορροπία της φύσης. Χρησιμοποιώντας ένα αυτοκίνητο ή ένα μοτοποδήλατο με χαλασμένη, για παράδειγμα, την εξάτμιση, αμέσως εκπέμπουμε μεγάλη ένταση ηχητικών ρύπων στην ατμόσφαιρα, ενοχλώντας τόσο τους συμπολίτες μας, αλλά πιθανόν και οποιονδήποτε άλλον οργανισμό ζει και αναπτύσσεται στο περιβάλλον και απαιτεί σχετική ηχητική ισορροπία.

Όταν στις Προσκοπικές μας εκδρομές, στο ύπαιθρο, μέσα στο δάσος ή δίπλα από τα κύματα, κουβαλάμε μαζί μας τα ηλεκτρονικά μας μέσα παραγωγής μουσικής και δεν αφήνουμε τους εαυτούς μας να αφουγκραστούν το θρόισμα των φύλλων, το κελάιδημα των πουλιών ή τον φλοίσβο του κύματος στη θάλασσα, παρά μόνο ακούμε τα μουσικά τραγούδια της εποχής, κάτι που καθημερινά μπορούμε να κάνουμε στο σπίτι μας ή όπου συναντιόμαστε στην πόλη μαζί με τους φίλους μας, αδικούμε πρώτα τους ίδιους τους εαυτούς μας. Στερούμε τον εαυτό μας, αλλά και τους συντρόφους μας στην εξόρμηση από του να απολαύσουμε την ηρεμία και την ισορροπία της φύσης που ο καλός Θεός με τόσο σοφία έχει δημιουργήσει.

Ως Πρόσκοποι, προσπαθούμε να ζούμε όσο το δυνατό πιο κοντά στο φυσικό περιβάλλον, απολαμβάνοντας όλα εκείνα που μέσα στην αρμονία της φύσης μπορεί να αισθανθεί ο άνθρωπος. Σήμερα, με το σύγχρονο τρόπο ζωής μέσα στις πόλεις, έχουν περιοριστεί πολύ οι ευκαιρίες και οι δυνατότητες αυτές. Ας χρησιμοποιήσουμε λοιπόν την προσφορά των προσκοπικών μας δράσεων στο ύπαιθρο.

Φωτορρύπανση

Όταν βρισκόμαστε στη φύση, στο δάσος, στη διήμερη ή στην καλοκαιρινή μας Προσκοπική Κατασκήνωση και στρέψουμε τα μάτια μας στον ουρανό, θα αντικρίσουμε ένα φαντασμαγορικό θέαμα με το ουράνιο πέπλο να είναι γεμάτο από αστέρια, νεφελώματα και φαινόμενα (όπως η «πτώση των αστεριών»), που πολύ δύσκολα μπορούμε να απολαύσουμε από το σπίτι μας μέσα στην πόλη. Ο πολύς φωτισμός, που χρησιμοποιούμε για το φωτισμό των δρόμων μας, των κτηρίων, των βιτρίνων των καταστημάτων, των διαφημίσεων ακόμη και των σπιτιών μας, δημιουργεί αντανάκλαση στην ατμόσφαιρα μέσα από τα μόρια σκόνης που περιβάλλουν την επιφάνεια της γης, εμποδίζοντας έτσι το φως που εκπέμπουν τα ουράνια σώματα να φτάσει κοντά μας ή τη δική μας όραση να διαπεράσει το ουράνιο στερέωμα.

Η φωτορρύπανση αποτελεί αναπόφευκτο κακό αφού απαιτείται ο φωτισμός των πόλεων και των δρόμων για την ασφάλεια των ανθρώπων που διακινούνται και ζουν σε αυτές κατά τη διάρκεια της νύκτας, υπάρχουν όμως περιπτώσεις όπου μορφές της φωτορρύπανσης πιθανό να δημιουργήσουν πρόβλημα στη φυσική ισορροπία.

Ειδικά, όταν βρισκόμαστε στο ύπαιθρο σε μια δράση μας τη νύκτα, θα πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί και να μην προκαλούμε, χωρίς να το θέλουμε, αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Ένα και μόνο παράδειγμα είναι αρκετό για να μας αποδείξει το μέγεθος της φυσικής καταστροφής που μπορούμε να προκαλέσουμε. Όπως γνωρίζουμε, ένα από τα προστατευόμενα είδη που υπάρχει στον τόπο μας και που βρίσκεται σε άμεσο κίνδυνο είναι οι θαλάσσιες χελώνες Καρέτα-Καρέτα. Οι χελώνες αυτές, γεννούν τα αβγά τους σε απομονωμένες παραλίες, όπου αφού εκκολαφτούν στην άμμο, τα μικρά χελωνάκια αμέσως κατευθύνονται από την αμμουδιά στη θάλασσα. Η ύπαρξη ενός και μόνο λαμπτήρα, σε μακρινή απόσταση, ορατού από την παραλία, είναι δυνατό να αποπροσανατολίσει τα χελωνάκια και αντί να κατευθυνθούν προς τη θάλασσα, αυτά να κατευθυνθούν στη στεριά, μια πορεία που θα τα οδηγήσει στην καταστροφή. Ρυπαίνοντας το βράδυ με έναν και μόνο λαμπτήρα είναι επομένως δυνατό να προκαλέσουμε ανεπανόρθωτη καταστροφή στην εύθραυστη λειτουργία της φύσης.

Ως Πρόσκοποι, έχουμε καθήκον και υποχρέωση να υπολογίζουμε την κάθε μας κίνηση και την κάθε μας πράξη, βελιώνοντας ότι με τις ενέργειές μας βοηθούμε και δε βλάπτουμε το περιβάλλον.

Παγκόσμια Οικολογία - Είδη προς Εξαφάνιση

Είναι εξαιρετικά σημαντικό, για έναν Πρόσκοπο, να γνωρίζει βασικά στοιχεία από την παγκόσμια οικολογία και μερικά, έστω, από τα είδη που κινδυνεύουν με εξαφάνιση. Ως Κύπριοι, σε μια καθαρά νησιωτική χώρα, έχουμε να αντιμετωπίσουμε τους δικούς μας κινδύνους και τα δικά μας προβλήματα τα οποία αποτελούν μέρος της παγκόσμιας οικολογικής ισορροπίας.

Η Κύπρος, σύμφωνα με την Παγκόσμια Ένωση Προστασίας του Περιβάλλοντος, όπως και όλα τα νησιά, δέχεται μεγάλη πίεση από τα ονομαζόμενα «εισβάλλοντα είδη» στο οικοσύστημά της. Τα νησιά έχουν ένα κλειστό οικοσύστημα, το οποίο δημιούργησε μέσα από τις διεργασίες της φύσης τις δικές του ισορροπίες. Τα ξένα εισβάλλοντα είδη, τα οποία η ανθρώπινη δραστηριότητα εισάγει σε ένα χώρο ή μια περιοχή, εξασκούν πιέσεις στη χλωρίδα και πανίδα του τόπου τόσο έντονες που σε πολλές περιπτώσεις οδηγούν στη μείωση της βιοποικιλότητας η οποία υπάρχει.

7,000 επιστήμονες, ειδικοί σε θέματα περιβάλλοντος, έχουν συντάξει την «Κόκκινη Λίστα» η οποία περιλαμβάνει και προειδοποιεί για όλα τα απειλούμενα είδη. Η λίστα αυτή κατατάσσει τα είδη που βρίσκονται σε κίνδυνο σε τρεις κατηγορίες: Τα ευαίσθητα (*vulnerable*), τα απειλούμενα (*endangered*) και τα σε εξαφάνιση (*critically endangered*). Στο χείλος της εξαφάνισης, σύμφωνα με την «Κόκκινη Λίστα», βρίσκονται 12,259 είδη ζώων και φυτών, ενώ πιστεύεται ότι ο πραγματικός αριθμός των ειδών που βρίσκονται σε κίνδυνο είναι κατά πολύ μεγαλύτερος, αφού η επιτροπή αυτή εξέτασε μόνο 18,000 από τα 1,75 εκατομμύρια καταγεγραμμένα είδη, ενώ οι επιστήμονες πιστεύουν ότι οι ζωντανοί οργανισμοί στη γη υπερβαίνουν τα 14 εκατομμύρια. Πολλοί από αυτούς είναι πιθανό να εξαφανιστούν πριν ακό-μα ανακαλυφθούν.

Ο μεγαλύτερος αριθμός πουλιών και θηλαστικών σε κίνδυνο καταγράφεται στην Ινδονησία, την Ινδία, την Κίνα και το Περού, ενώ τα περισσότερα απειλούμενα είδη φυτών, βρίσκονται στο Εκουαδόρ, τη Μαλαισία, την Ινδονησία, τη Βραζιλία και τη Σρι Λάνκα. Τα μεγαλύτερα προβλήματα καταγράφονται στην Νοτιοανατολική Ασία, όπου η περιβαλλοντική διαχείριση είναι ελλιπής, όπου οι σχετικές έρευνες προβλέπουν κύματα μαζικών εξαφανίσεων.

Για παράδειγμα, το γιγάντιο γατόψαρο του ποταμού Μεκόνγκ, με μήκος που φτάνει τα τρία μέτρα και βάρος μέχρι

και 300 κιλά, ένα από τα μεγαλύτερα ψάρια του γλυκού νερού που υπάρχουν, βρίσκεται στα πρόθυρα της εξαφάνισης με τους πληθυσμούς του να μειώνονται κατά 80% στη διάρκεια των τελευταίων 13 ετών. Στους ωκεανούς, πιστεύεται ότι έχουν απομείνει μόνο 50 γκριζες φάλαινες που βρίσκονται σε αναπαραγωγική ηλικία. Στα νησιά Γκαλαπάγκος, η εισαγωγή κασικιών, χοίρων και άλλων ζώων (εισβάλλοντας είδη) απειλεί δεκάδες ενδημικά είδη, όπως πολλά από τα 49 είδη χερσαίων σαλιγκαριών. Στη Νοτιοανατολική Ασία, η Ασιατική Τίγρη βρίσκεται στο χείλος της εξαφάνισης σε αντίθεση με την Αφρικανική Τίγρη, η οποία δεν αντιμετωπίζει (προς το παρόν τουλάχιστον) οποιοδήποτε κίνδυνο. Σε άμεση απειλή, βρίσκονται και τα συμπαθέστατα Πάντα, τα οποία οι Πρόσκοποι έχουμε επιλέξει ως μέρος του Παγκόσμιου Προσκοπικού Οικολογικού μας Σώματος.

Ως Πρόσκοπος, μπορείς και έχεις υποχρέωση να συμβάλεις στη διατήρηση του οικοσυστήματος της Πατρίδας μας, αλλά και ολόκληρου του πλανήτη. Η κάθε σου κίνηση και η κάθε σου πράξη, ακόμα και η χρήση αποσμητικού ή το φύτεμα στον κήπο του σπιτιού σου ενός «εισβάλλοντος βλαβερού είδους» είναι πιθανό να συμβάλουν στην παραπέρα χειροτέρευση της ισορροπίας. Μπορούμε να δρούμε και ενεργούμε ατομικά και τοπικά, όμως τα αποτελέσματα των ενεργειών μας να έχουν ακόμη και παγκόσμια επίδραση.

Το Εγκόλπιο του Προσκόπου
Μέρος 4ο, Απαιτήσεις Αργυρού Τρίφυλλου

έγραψε και επιμελήθηκε

ο Μάριος Κ. Χρίστου

Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Προσκοπικής Επιτροπής και
Έφορος Εκπαιδεύσεως της Γενικής Εφορείας

Διόρθωση κειμένων:

- Κώστας Ταρτίου, Βοηθός Γενικός Έφορος Σ.Π.Κ.,
- Άριστος Αρίστου, Φιλολόγος, Παλαιός Πρόσκοπος 9ιου Συστ. Προσκόπων Αγ. Ανδρέα, Λευκωσίας
- Τελική διόρθωση, Αντρέας Φυλακτού, Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Σ.Π.Κ.

Στην έκδοση βοήθησαν οι:

- Μάριος Χριστοδούλου, Έφορος Εκδόσεων της Γ.Ε.
- Ανδρέας Μιχαηλίδης, Έφορος Αρχείου και Υπηρεσιών της Γ.Ε.
- Τμήμα Αλιείας, Τμήμα Δασών, Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
- Μάριος Μιραλλάης, Αρχηγός 27ου Συστήματος Ναυτοπροσκόπων Λεμεσού

Ευχαριστούμε για τα εποικοδομητικά τους σχόλια:

- Ανδρέα Ανδρεάδη, Αναπληρωτή Γενικό Έφορο
- Κώστα Ταρτίου, Βοηθό Γενικό Έφορο
- Αναστασία Παλλήκαρου, Έφορο Κλάδου Προσκόπων της Γ.Ε.
- Γιώργο Χριστοφίνα, Έφορο Κλάδου Λυκοπούλων της Γ.Ε.
- Βάσο Ηλιάδη, Επαρχιακό Έφορο Λευκωσίας

Φωτογραφίες:

- Αρχείο Σώματος Προσκόπων Κύπρου
- Αρχείο Προσκοπικό Περιοδικό «ΠΑΝΤΑ ΕΜΠΡΟΣ»
- Μάριος Χρίστου
- Βιβλίο: "Τα Πουλιά που φωλιάζουν στην Κύπρο", Λ. Κουρτελαρίδη, έκδοση Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου, 1997.
- Εκδόσεις Φυλλαδίων και Αφισών Τμήματος Δασών και Τμήματος Αλιείας, Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες:

Στο Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου για την χρήση υλικού από την έκδοση «Τα Πουλιά που φωλιάζουν στην Κύπρο», Λ. Κουρτελαρίδη, έκδοση 1997.

Για εμβάθυνση στην μελέτη της Κυπριακής Φύσης, συστήνεται η μελέτη της έκδοσης αυτής.

Τυπώθηκε στο Τυπογραφείο IMPRINTA LTD σε 2000 αντίτυπα
Λευκωσία, Ιούλιος 2004

ΣΩΜΑ
ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ
ΚΥΠΡΟΥ